

รายงานการประชุมสภาจังหวัดจันทบุรี

ครั้งที่ ๕/๒๕๕๑

วันพุธที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ณ พระที่นั่งอภิเศกตึก

เริ่มประชุมเวลา ๘.๕๐ นาฬิกา

ประธานสภาจังหวัดจันทบุรี : ดันมีตมาชิกมาประชุม ๒๖ คน
เป็นองค์ประชุมแล้ว ขาดเจ้าชอบเบ็ประชุมคือไป ฉันทนาการนางชอ
กระษัยหรือไม่ว่าจะมีระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้
รัฐธรรมนูญ

นายหยุด แสงอุทัย เลขาธิการสภาจังหวัดจันทบุรี : ตาม
ที่เรากลมิตมาเด้อเรื่องชื่อของประเทศนั้น ได้บอกว่กำลังมาชิกคนใดส่ง
ในอำนาจของสภาจังหวัดจันทบุรีนั้พิจารณาเป็นระเบียบวาระ ๗ ไป เพราะ
ฉันทนาการนางชอเด้อว่กำลังมาชิกจะพิจารณาเด้อระเบียบวาระที่ฉันทนาการ
อำนาจเสียก่อน คือการขยับขิ้นนะ เรายังเด้ออยู่ ๒ อย่าง อย่างหนึ่ง
ขยับขิ้นเพราะเราไม่มีอำนาจพิจารณา นึกถึงความเห็นของฉันทนาการ
หนึ่งขยับขิ้นว่จะควรหรือไม่ควร แต่ว่การขยับขิ้นว่จะควรหรือไม่คว
เห็น มีฉวรยขย้างหนึ่ง คือเป็นการรับรองว่เรานำอำนาจพิจารณาได้
เป็นเรื่องไม่ค คือเรื่องฉันทนาการมีบัญญัติทางศัพท์ชว่ ๒ ครั้งหนึ่งเราไป
รองเด้อเด้อกไม่มคค คือมอ ๒ ประเทศทำผิด คือขยิตาเด้อเออ
ขยิตาเด้อเด้อเด้อคค คือบอกความเสียไม่คค ๒ ครั้งหนึ่งเด้อคค
กฎหมายตามข้อใจคคคค คคเด้อว่ได้คะแนนเสียงมากไม่ค ๒ ใน คค

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

สภา เพราะฉะนั้นเราจะรับรองว่าจะให้สัมภาษานาคในสิ่งที่เรีนวากเจ้าหรือ
 มีนหรือไ้ เพราะฉะนั้นผมเห็นอำนาจนั้นอย่าได้ลงมติในบัญญัติสำคัญอย่า
 ต้องประเทศทำผิดมาแต่ดู ท่าหนักที่รวมผลของ ๒ ประเทศก็ตั้งถือว่าเป็นอย่าง
 เพราะฉะนั้นผมเห็นอำนาจไม่มีอำนาจ จึงเราบอกอำนาจรัฐธรรมนูญ
 กว่าจะแก้ไขเพิ่มเติมเป็นร่าง แต่อำนาจนั้นไม่ใช่เราวางได้ตามชอบใจ คือ
 ว่าก็ต้องร่างรัฐธรรมนูญเสนอรัฐสภา นี้ก็ตั้งมารดให้เห็นความเห็นชอบด้วย
 ก็ ถ้าเราไม่เอาระเบียบนี้ จะเอาระเบียบอะไรก็ตั้งสมมุตนาฎาติของรัฐ
 โดยด้วยอำนาจคนหรือมีฉันทันใดเป็นเผด็จการหรือมหาชนรัฐไป ก็เราทำ
 ย่างนี้ก็ได้หรือ ผมจะเรียนอำนาจตามหลักรัฐธรรมนูญแต่ดู อย่างว่าสภาจะเอา
 ความใจจากพระมหากษัตริย์เถย เพียงแต่เอาอำนาจศาลไปก็ไม่ได้แล้ว
 รัฐธรรมนูญจะยกเลิกกฎหมายประหารชีวิตคนก็ไม่ได้ ทั้งนี้ตั้งให้เห็นว่า
 เป็นหลักของดีแท้ที่ คือหลักมีชอบอำนาจให้ประชาชนให้ รัฐสภามาใช้เป็น
 ของบางส่วน คือยกเลิกกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อรักษาสถาบันต่าง ๆ ของ
 รัฐธรรมนูญเท่านั้น เมื่อไม่มีอำนาจแก้ไขรัฐธรรมนูญ ก็ไม่มีอำนาจจะไป
 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเขาไม่ดำรงไว้ด้วยความเห็นชอบได้ เราซึ่งเป็นตัวแทน
 ของรัฐสภาที่ไม่มีอำนาจจะไปร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเขาไม่ดำรงไว้ให้ความ
 เห็นชอบ คือเห็นหลักที่พระเจ้าคุณศรีว่า ยืนยันความเห็นของข้าพเจ้าคือ
 ว่าไม่ได้ถูกแต่ยกตั้งมาเพื่อเปลี่ยนแปลงระบอบนี้ และเราก็ไม่ได้รับอำนาจ
 จากราษฎรมาเปลี่ยนแปลงระบอบนี้ เราได้แต่จะแก้ที่รอดทรงเท่านั้น โดย
 นั้นในทางหลักการของอังกฤษก็ทำไม่ได้ ในทางคอนติเนนทลก็ไม่ได้เพราะว่าการ
 แก้ไขเพิ่มเติมแม้ว่าจะ เป็น การ เริ่ม ของ สภา ร่าง ก็ ได้ ข้อสี่ ขาดจาก
 มาตรา ๒๕ นั้นคือ คือตั้งรักษาต้นใหญ่รักษาระบอบปกครองของไทย หนึ่งนั้น
 มีเราทั้งสองอย่าง เพราะฉะนั้นเราอย่าเอาตามอย่างของประเทศที่ตั้งของเรา

ได้ทำผิดมาเลย เพราะว่าระบบประชาธิปไตย ซึ่งพระมหากษัตริย์อยู่เหนือรัฐธรรมนูญนั้นเป็นเรื่องสำคัญ

นายเกษม บุญศรี : ข้าพเจ้าขอประธานกรรมาธิการเห็นของข้าพเจ้า คือข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างนั้น การร่างรัฐธรรมนูญก็การแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ ก็คือโอกาสที่เราจะทำผิดรัฐธรรมนูญนั้นเอง ก็เมื่อการแก้ไขหรือการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งจะต้องประพฤติผิดรัฐธรรมนูญในตัวของมันก็คือเมื่อเราได้รับมรดกจากมาแก้ไขหรือร่างผลจากความหมายก็เป็นอย่างเดียวกัน และอย่างที่ท่านเดชาธิการอภิปรายเมื่อก่อนซึ่งได้ข้างตัวอย่างของประเทศ ๒ ประเทศ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าท่านจะพูดไม่หมดความหรือข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจไม่ทราบ แต่ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นคนละประเด็น กรรมาธิการมีมติหากตั้งมาก็คือว่าทุกข้อที่เราจะอภิปรายอะไรก็ตามเราก็จะต้องเห็นด้วยที่ประชุมว่ามีมติจะอภิปรายได้หรือไม่ ในความเห็นก่อนหน้าข้าพเจ้าเข้าใจอย่างนั้นว่า ตั้งใดที่มีมติตามหลักคือมีความจริงแล้ว ดังนั้นใครจะมีความเห็นว่ามีผิดหรือถูกไม่ได้เกี่ยวกับความเห็น เช่นเรื่องรัฐธรรมนูญถ้าผิดรัฐธรรมนูญแล้วถึงแม้ว่าจะมีคนเห็นว่ามีผิดข้าพเจ้าก็เห็นว่ามีผิดอยู่นั่นเอง ข้าพเจ้าเข้าใจอย่างนั้น เทียบกันได้อย่างนั้น คือสมมติว่าไพนอนมีเรื่องอะไรจะว่าเห็นอย่างที่เคยข้าพเจ้าเป็นเด็ก ๆ เล่นไฟเย็น ที่ข้าพเจ้าเรียกว่าเย็นความจริงมันก็ร้อนอยู่นั่นเอง เพราะฉะนั้นเรื่องผิดถูกไม่ใช่เป็นเรื่องของความเห็น ถ้าเราจะถือว่าการกระทำนั้นข้อใดเป็นผิดหรือไม่และข้อใดจะอภิปรายก็ต้องมีการจำกัดว่าควรจะอภิปรายหรือไม่ ข้าพเจ้าก็คิดว่าส่วนนั้นเป็นหน้าที่ของคนแต่ละคน หรือความคิดเห็นของคนแต่ละคนว่าควรจะเป็นในขณะข้อใดเห็น แต่ในการแก้ไขหรือร่างรัฐธรรมนูญข้าพเจ้าเข้าใจว่าจะต้องจำกัดด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามีความเห็นว่ามีผิดจะทำการแก้ไข เรามีความเห็นร่วมอย่างนี้ ก็คือควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นก็จะเกิดเขตที่ควร

LIART

องค์การฯ โดยขอในกรณีที่งาน ถ้าพระเจ้าวรวงศ์เธอฯ จะทำหน้าที่
ที่เจ้าพระโยชน์ได้ ข้าพเจ้ามีความเห็นด้วยอย่าง

นายสุวิชัย พันธุ์เกษม : ฉะนั้นขอพระเจ้าวรวงศ์เธอฯ คือข้าพเจ้า
ขอคัดค้านว่า ถ้าหากไม่ควรถวายอภิปรายกันใหม่หากความ คือข้าพเจ้าขอ
ยกตัวอย่างให้ท่านประธานฯ ได้พิจารณาว่า ระบบของพระมหากษัตริย์นั้น
คือมีอยู่เพียงสอง คือหนึ่ง ระบบแบบโบสถ์ มอญมาก คือระบบ
สมบูรณาญาสิทธิราชย์ซึ่งเดิมมีกษัตริย์เดียว การเปลี่ยนแปลง การปกครองเรามี
อยู่ อีกระบบหนึ่งคือกษัตริย์มอญมาก คือพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้
รัฐธรรมนูญการปกครอง คือเมื่อเป็นเช่นนี้ตั้งแต่สมัยตั้งเดิมมาตั้งแต่การ
ปฏิวัติ คือเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็น
พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ในครั้งนั้นเองฝ่ายปฏิวัติได้ตั้ง
องค์เจ้านารมณีนัดอจวไม่ปรากฏว่าเจ้านัดอจวรับสนอง ก็เป็นการยืนยัน
กับประชาชนทั้งชาติ ก็หมายความว่าการที่การปฏิวัติเป็นแต่เพียงต้อง
การให้ประเทศไทยเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยเพียงนานาอารยประเทศทั้งหลาย
เพื่อให้เราคิดว่าเราจะอภิปรายกันในเรื่องว่าควรระบอบไหนใหม่พระมหากษัตริย์
หรือไม่นี้ ต่างฝ่ายก็จะตั้งยกเอาเหตุผลในเรื่องการมีพระมหากษัตริย์หรือ
ไม่มีพระมหากษัตริย์มาเป็นขบวนการโต้แย้ง ในการที่จะยกเหตุผลต่าง ๆ นั้น
ก็ต้องกระทบกระเทือนและละเมิดต่อพระมหากษัตริย์ ข้าพเจ้าขอขานยืนยันว่า
รัฐธรรมนูญตั้งแต่เข้ามาจนคนโตบัญญัติไว้ว่า องค์พระมหากษัตริย์เป็น
การพิทักษ์การอยู่ใต้พระเมตตาได้ เมื่อโตบัญญัติไว้เช่นนี้แล้วถ้าไม่เร้าจึงจะ
ว่าเราตั้งพระมหากษัตริย์มาอภิปรายกันใหม่ จริงอยู่เรามีหน้าที่ในการ
วางรัฐธรรมนูญก็ขอให้ว่าคือ สำหรับองค์พระมหากษัตริย์นั้นถ้าหากว่า
จะมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นประการใด จะใหม่หรือไม่ใหม่ นั้น ไม่ใช่หน้าที่
ของสภาแห่งนี้สภาใด เป็นเพียงหน้าที่ของประชาชนเจ้าของประเทศ ก็ขอเป็น
เจ้าของอำนาจของไทย ถ้าหากว่าประชาชนทั้งประเทศเข้ามีความเห็นเป็น

ประการใดนั้น ย่อมเป็นไปได้ตามนั้น ไม่ใช่หมายความว่าถ้าเราจะมีเงินเพื่อ
 ให้ประชาชนมีความรู้สึกนึกคิดเป็นไปตามที่สภาเรามีข้อสรุปด้วยใจ เพราะ
 ธรรมชาติที่สภาเราจะมีปรัยข้าพเจ้าเห็นว่าจะไม่เกิดผลดังที่รัฐธรรมนุญซึ่ง
 กำลังร่าง ข้าพเจ้าขอเพิ่มเติมเป็นถาวรตรงกันข้ามว่า ถ้าเราขึ้นเสามาอภิปราย
 ให้มากกว่าความเดือดร้อนที่จะถาวรว่าต้องคุ้มครองหากษัตริย์ไม่ได้ เมฆเป็น
 เช่นเดียวกับอะไรเป็นหลักฐานประกอบในกรณีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความจริงเรา
 เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า แม้แต่ในการปกครองตั้งแต่ต้น ตลอดเวลา
 พระมหากษัตริย์ ได้ตั้งราชบัณฑิตลงมาบ้างมีการเรียกว่าอัครราชบัณฑิตองค์ตาม
 กฎมณเฑียรบาลซึ่งใช้อยู่เวลานี้คือปี ๒๔๖๗ ทันทักโดยนัยว่าเป็นเช่น
 แล้ว เจตนารมณ์อันใหญ่ของประชาชนให้เห็นแล้วว่าประเทศไทยต้องการ
 ให้มีพระมหากษัตริย์ แต่ว่าอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ คือหมายความว่าให้
 ไม่ใช่ว่าไม่ใหม่ ก็เมื่อเจตนารมณ์ของประชาชนทั้งชาติโดยนัยเช่น
 แล้ว เราควรที่จะระวังมีเหตุที่ถกเถียงเสีย สำหรับข้อนี้โดยเหตุผลที่ข้าพเจ้า
 ได้กล่าวมาโดยย่อตั้งแต่ ข้าพเจ้าใคร่จะจึงขอเสนอให้สภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ซึ่งมีหน้าที่ในการร่างรัฐธรรมนูญได้ฟังว่าถกถกถกเถียงกัน อาจจะเกิดขึ้น
 และขอให้ระวังการอภิปรายในเรื่องยืนยันหรือไม่ยืนยันโดยถือหลักว่าจำเป็น
 หรือไม่ก็ตาม การปกครองของเราจะต้องเป็นไปในระบอบพระมหากษัตริย์
 ภายใต้รัฐธรรมนูญ ความเห็นของข้าพเจ้าขอคัดค้านว่าไม่ควรรจะอภิปราย
 เรื่องนี้ให้เป็นการกระทบกระเทือนพระมหากษัตริย์

พล.ท. ชิต มั่นศิลป์ สนิทโยธารักษ์ : ข้าพเจ้ามองบรร
 อภิปรายของเราในระยะนี้ขอกล่าวประเด็นที่เห็นเด่นชัดที่สุดแรกได้เด่น
 ญัตติมา เพราะประเด็นที่เด่นชัดขึ้นมาเป็นแต่เพียงว่า เราควรที่จะกำหนด
 ว่างอำนาจในการร่างของเราในครั้งนี้นั้นหรือไม่ คงเพราะผู้เสนอขึ้นการ
 ว่างเกณฑ์ลงไปเพื่อมิให้เกิดเป็นตัวอย่างสำหรับในทางที่ปฏิบัตินั้นไปภายหน้า
 ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เป็นประเด็นสำคัญที่สุด หากเป็นประเด็นที่ห้ามผู้อภิปราย

แต่หลักอะไรคืออะไร ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้ศึกษาหาเพิ่มเติมกันแต่เรื่องหลักคือ
 ข่ายของเกกิจอาจารย์ ข้าพเจ้าว่าหลักของไทยเราคือว่า ถ้าจะเข้จะอะไรก็ตาม
 ว่าสถาบันที่มีสมาชิกหนึ่งได้แก่อะไรเป็นสถาบัน เขาก็ยังไม่ทราบว่า
 จะกำหนดหลักอันอะไรเป็นสถาบัน เมืองไทยเป็นเมืองแปลก มีที่ไหนในโลก
 ที่มีพระเจ้าแผ่นดิน ๒ พระองค์ เมืองไทยก็มีเช่น ถ้าพูดถึงหลักอันใดอันหนึ่ง
 หลักอันใดอันหนึ่งแตกต่างกันในชุมชนกันก็แตกต่างกัน ในหลักของบางประเทศ
 ด้านพื้นฐานอำนาจไม่มีผิดให้ผู้อื่นเป็นสิทธิ์ บางประเทศอำนาจเป็นสิทธิ์อันจนกว่าจะ
 พิสูจน์ว่าไม่มีผิด บางประเทศหลักคืออำนาจ พิจารณาหลักทั้งหลาย พิจารณา
 ต่อหน้าจำเลย บางประเทศหลักตั้งจากเด็กได้เช่นในเกกิจอาจารย์ เราตกลง
 เราตกลงว่า เราพูดกันด้วยเหตุผลดีกว่า ข้าพเจ้าว่าสภาวรัฐธรรมนูญ
 เหมือนกันเหมือนกัน มนุษย์เกิดมาโดยหลักทั่วไปธรรมชาติให้เพียงจนกว่า
 จะมีการห้าม อันใดก็ สภาวรัฐธรรมนูญเกิดมาทราบโดยที่ไม่มีอะไร
 ห้ามทำให้หมดเหมือนกัน แต่มีอย่างเดียวที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่าห้ามต้อง
 ร่างรัฐธรรมนูญภายใน ๙๙๐ วัน จะเป็น ๙๙๐ วันหรือ ๙๙๑ วันไม่ได้
 เรื่องอำนาจที่จะวางได้อย่างนี้ ไม่มีขอบเขตอันใดเลย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะ
 อภิปรายที่จะไปพิจารณาว่ากำหนด อำนาจโดยอาศัยรัฐธรรมนูญทุก ฉบับกับที่มา
 มีพระมหากษัตริย์อยู่ใครรัฐธรรมนูญนั้น แล้วเราก็ไม่มีอำนาจที่เดียวที่จะ
 พิจารณาว่าระบอบอะไรที่อาจจะเหมาะสมแก่ประเทศ ทั้งนี้ข้าพเจ้าไม่ได้หมาย
 ความว่าข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรมีพระมหากษัตริย์ ข้าพเจ้าเองก็ขออภัยว่า
 ประเทศไทยจะไปไม่รอด ขอให้มีพระมหากษัตริย์เท่านั้น ขอให้ท่านได้โปรด
 พิจารณาถึงเรื่องอำนาจ แต่อีกอย่างหนึ่งข้าพเจ้าว่าเรื่องควรไม่ควรมัน ถ้า
 ไม่เราจะมีประวัติด้วยแต่ก็คิดว่าเราไม่มีอำนาจ ถ้าสมมติว่ากำหนด
 ใครที่ฝ่าความเห็นออกไปว่าไม่ควรมีพระเจ้าแผ่นดินไม่มีพระมหากษัตริย์
 ก็ให้รู้ไปว่ามีคนคิดเช่นนั้น จะดีเป็น ขอตั้งไว้ว่ามีผู้คิดค้น
 พระราชบัญญัติ และทำให้เราจะไปนั่งอยู่ เราจะมีสิทธิอะไรไปเลย

LIRT

เพราะว่าเวลานี้เรามีระบอบรัฐธรรมนูญแล้วหรือยัง ยัง เคียงอนมแล้ว เรา
ก็ต้องตามประเพณีที่เรามีอยู่ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่ว่าทำ
ข้างถึงหลักกฎหมายอาญา ต่างประเทศตั้งมีฐานถนนหนัก นั่นคนละเรื่อง
นี้รัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญที่เราฟังได้มา ๑๖ ปี ซึ่งกฎหมายอาญาได้มี
มานานแล้ว เพราะฉะนั้นคนละเรื่อง คนละประเด็น

ค้นคดีไป ตำรวจเหมือนคน พอลูกจกมีกฎหมายบังคับทั้งนี้ แต่
คนเกิดมา ท่านต้องจำได้ กฎหมายมีอยู่แล้ว กฎหมายอาญาต่าง ๆ แม้เรา
เกิดมาก็ยังได้กฎหมาย เราเกิดมาก็อยู่ในระบอบรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว แต่
จากจะไปเปลี่ยนเพิ่มเติมอะไร ส่วนที่ว่าใครอยากจะมีพระมหากษัตริย์
ไป ผมว่าที่เขาไม่แสดงทีนี้ แต่เขาอาจจะแสดงอย่างอื่น แต่การแสดงความ
พูดไปเป็นการชักจูงใจ ถ้าเขาเองรู้สึกว่าเป็นเรื่องนี้จะพระมีกฎหมาย
จะมีอำนาจหรือไม่อำนาจก็ไม่สำคัญ เพราะว่าสุดท้ายคนที่พิจารณานั่น แม้
สถานการณ์ความตายอื่น เขาไม่ผูกมัดด้วยเลย ก็เหมือนเป็นชนหนึ่งเดียว การ
ที่เราจะมัดนักขนิพนธ์เรื่องบัญญัติกฎหมาย อำนาจหรือไม่มีอำนาจก็จะ
เวลาตามมาย เรามีเวลาอย่างที่ท่านว่าเพียง ๑ เดือน ว่ากันอย่างไร
ก็ไม่เสร็จและเสียเวลาไปว่า ๆ แต่ถ้ามาแก้ถึงผลที่จะได้ ถ้าเรากลัวว่าคน
ผ่านไรโซทำพิจารณาเสียเลย เพราะว่าถ้าพิจารณาแล้วอาจจะมีการระดม
กระเทือนพระมหากษัตริย์ได้ ผมเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างนั้น และอยากจะได้
ว่าช่วยให้ผ่านได้คือ ทั้งนี้ โดยไม่มีความจำเป็น ขั้วปัญหาว่า มีอำนาจ หรือไม่มีอำนาจ
ก็ท่านถูกว่ามีอำนาจท่านก็มีความจำเป็นต่อไป ผู้ที่บอกว่าไม่มีอำนาจไม่
มีอำนาจ ถ้าเราไม่มีความจำเป็นนั้น

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้ขอให้ผ่านไปโดยผู้ใดจะพูด
เปิดอภิปราย

หลวงประกอบนิติสาร : ผู้ซึ่งบังคับมี ขมิไปรายแล้วแต่ขอไม่

พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ : ข้าพเจ้าใคร่จะส่งจดเวลาของสภาน
 หนึ่งอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าในการร่างของเวียงมีบัญญัติมากมายนัก ใน
 รัชการณามัญหาญว่าอำนาจ หรือ ไม่มี อำนาจเขาใจว่า จะตั้ง ตก เกี่ยวกัน
 ในเวลานั้นทีเดียว ขอให้ระตักว่าในการบรรจุคดีลงในระเบียบวาระนั้นเวลา
 ในการตกลงกันว่าจะไว้เป็น ปัญหาแต่สง่า เห็นว่าไม่ควรอยู่ใน ระเบียบวาระ
 หากมีอำนาจที่จะคัดออกได้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสมาชิกทุกคนก็ไม่ประสงค์จะ
 ถัดระบบการปกครองที่พระมหากษัตริย์เป็นอย่างอื่น ทุกคนคงจะมีความ
 เห็นเช่นนี้ และทุกคนมีอำนาจจะไม่เอาระเบียบวาระมาพิจารณาด้วยแต่
 ถ้าเขาขอเสนอให้ส่งมาพิจารณาว่าจะคงมีระเบียบวาระอันนี้หรือไม่ ซึ่งสภา
 อำนาจที่จะคัดระเบียบวาระได้ จะขอคัดหรือให้คงอยู่ ไม่ใช่ให้
 ปรณว่าไม่มีอำนาจหรือไม่มีอำนาจ คัดสภาได้ตกลงแล้วว่าจะตีระเบียบ
 ระเบียบได้ เพราะฉะนั้นขอให้พิจารณาว่าจะตีระเบียบวาระหรือไม่

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เสนอว่า จะตีระเบียบวาระ
 ออกใหม่

นายอินท สิงหนตร : เสนออย่างนั้นไม่ได้ ขอให้ฟัง
 ข้าพเจ้าบ้าง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ขอมติที่ประชุมไม่ได้หรือ

นายเทพ โชติสุขิต : ขตให้ความเห็นของฝ่ายค้านได้พูดบ้าง
 ที่มีผู้สนับสนุนพูดข้างเดียวแล้วลงมติอย่างนั้น ขอให้ฝ่ายค้านเขาพูดบ้าง

นายเพชร ราชธรรมนเทศ : เราพูดมาแต่ถูกนักน่าจะตีบท
 หนึ่งเสียได้กระมัง ข้าพเจ้าเข้าใจว่าผู้กำหนดระเบียบ วาระที่ใส่เข้ามาใหม่
 เพราะเห็นว่าการร่างรัฐธรรมนูญนั้นหมวดพระมหากษัตริย์และเมื่อจะร่างอะไร
 ไปก็คิดจะให้มัน คำนวณอำนาจที่ประชุมถ้าต้อง ระวังเป็น อย่างหนึ่งอย่างนั้น เมื่อ

พระมหากษัตริย์ที่ท่านผู้กำหนดระเบียบวาระได้เข้ามานั้น ไม่ใช่ท่านไม่ว่า
 จะไม่ยืนยันให้มีการปกครองที่พระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่ที่ท่าน
 ร่างมาเพื่อให้มีการยืนยันและการอนุโมทนาโดยทอกัน เพราะอะไร อย่างเมื่อ
 เราจะบอกเป็นพระ พระท่านก็ถามเราว่าเราเป็นคนหรือไม่ ท่านถามก็เพื่อใช้
 เราตอบว่าเราเป็นคนเพื่อเป็นการสมบรูณ์เท่านั้น หรือท่านถามว่าเราเป็น
 กะเทยหรือไม่ ท่านก็ถามให้เราตอบเพื่อเป็นการสมบรูณ์ ในเรื่องอย่างง
 กรรมการในการกำหนดระเบียบวาระก็มีความรอบรู้อยู่แล้ว แล้วรูปการ
 ทั่ว ๆ ไปก็มีเสียงชกแซกกันอยู่เหมือนกัน มีผู้แสดงใจหลายแห่งแต่โดย
 ท่านผู้เท่าเหล่านี้มาร่างรัฐธรรมนูญ ก็เลยยกอำนาจถวายให้พระมหากษัตริย์
 เพราะฉะนั้นในการที่เราจะยกฐานะให้พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ
 ก็เป็นการบ่งชี้การ กระแนะ กระเหน็ดกั น้อย ๆ เพราะที่พระชุมได้ฉ
 ชยนี้โตให้แล้ว

นายอินทร สิงห์เนตร : ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีเหลือเกินที่มีหลายท่าน
 ได้พูดถึงในข้อนี้ ในที่นี้เราต้องการพูดกันว่าเรามีสิทธิที่จะอภิปรายหรือไม่
 ไม่ใช่ใครหรือไม่ใคร แต่ในขณะนั้นขอให้เราอภิปรายพิจารณาว่าเรามีสิทธิ
 ที่จะแก้ไขทุกข้อหรือไม่ ในระเบียบวาระที่เราจะทำได้หรือไม่เท่านั้น ข้าพเจ้าต้อง
 การอย่างนี้ ต้องการให้เรามีสิทธิ มีหลายท่านพูดไม่ได้พูดถึงสิทธิ
 อภิปรายไปในทางของอย่างนั้น แต่พูดในที่นี้ว่า ถ้าหากว่าเราอภิปรายอย่าง
 นั้นจะเป็นการรบกวนพระมหากษัตริย์เป็นการผิด ถ้าหากว่าสภาเกิดองค์
 ไม่มีพระมหากษัตริย์หรือผ่านไปยังอย่างหนึ่งว่า ถ้าหากว่าสภาเกิดองค์
 พระมหากษัตริย์อย่างเห็นแก่เห็น และในการที่จะบอกว่าจะอย่าพูดหรืออภิปราย
 นั้น ซึ่งจะทำให้เห็นว่าจะจะมีใครกระทำความผิดพูดพระมหากษัตริย์บ้าง
 ไม่ใช่สิ่งที่จะทำผิดต่อพระองค์นั้น ฉะนั้นของ ทศวรรษ สี่ห้าปีเราจะ สิบปี สิบห้าปี
 สำหรับผู้ที่จะอภิปรายในกรณีว่าพระมหากษัตริย์ หรือที่ข้าพเจ้าเห็นว่า
 คงมีหรือในข้าพเจ้า คิดว่าการที่ ครบมาซี การ ใช้เข้า คงมีความ คิดเห็นของ

กฎหมายพิเศษไว้ว่าทุกคนที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ถ้ารวมถึง ๒ คน ถูก
หนึ่งไม่พูดไม่ตอบ นั้นเราก็สมมุติว่าเป็นคนดีไม่คิดพองนกกหรือ ถ้าคิด
ด้วยจะลงโทษพอจะทำอะไรได้ทั้งนั้นแล้วถูกคนนั้นควรจะยกย่องหรือ เพราะ
ที่ควรจะต้องให้พอพูดและตักเตือนไม่ว่าในทิวจะตั้งรับด้วย นเป็นของที่
ควรคิดว่าพระเจ้าขอเดชะให้สำนักงานตั้งข้อหาว่า รัฐธรรมนูญโดย มีขอบเขตถูก
ออกพร และในข้อนี้ขอให้ทราบกันได้ จะอภิปรายกันได้เป็นแห่งของ
เราไม่ต้องว่ากัน

ประชาชน ฯ : เป็นที่เข้าใจกันว่าควรอภิปรายข้อไปหรือไม่ควร
อภิปราย

นายโชติ คัมพินธ์ : ข้าพเจ้ารู้สึกขอบคุณท่านกรรมาธิการที่
ตั้งแบบฉบับที่ โดยบรรดาเรื่องเข้ามา เมื่อ ๒-๓ วันนั้นเองคือเกิดรัฐ
ประหารหรือ มีชนกตุมหิงฉาประเทศไทยคือวงปกครองด้วยระบบมหาชนรัฐ
ก็เพราะเหตุไร เราคิดว่าพิจารณาว่าระบบนี้ไม่ดีถึงไหน อย่างไรก็ดี
ก็คิด ไม่ใช่ว่ามันจะผิดกันจนไม่ควรถูก พระมหากษัตริย์เช่นเดียวกับ
กษัตริย์อื่น ซึ่งข้าพเจ้าออกว่าและบางท่านอาจจะว่าไม่ดี ก็เพราะเหตุไร
ไม่พูด ไม่ดีเพราะเหตุไรไม่พูด เราคิดว่าพิจารณาว่าพระมหากษัตริย์
เพราะเหตุไร และไม่ดีเพราะเหตุไร มหาชนรัฐดีเพราะเหตุไร ไม่ดีเพราะ
เหตุไรอย่างนี้กระทำตามกระจำให้แก่ประชาชนซึ่งคอยฟัง อย่างการปกครอง
มหาชนรัฐจะมีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ประชาชนก็อยากฟัง ไม่ใช่มาพูดว่า
ข้อให้ผ่าน ควรจะหาใจให้กว้างว่าถึงจะอภิปรายอย่างไร ข้าพเจ้าเองเคย
เขียนหนังสือหนึ่งชื่อพิมพ์ว่าความดีที่เมืองไทยยังมีศาลพระกนิษย์ความดีของ
พระมหากษัตริย์ข้าพเจ้ายินยอมหนังสือพิมพ์เช่นนี้ ต้องพูดกันในกระบวน
พระมหากษัตริย์มีอะไรอย่างไร ระบบดำรงรัฐธรรมนูญนี้ไม่ดีอย่างไรบ้างเพื่อ
ให้ประชาชนได้ระลึกลงข้อนี้ถ้าไม่พูดประชาชนอาจจะใจเสีย มหาชนรัฐ
อาจจะมื่อโรอย่างหนึ่งคือหรือไม่ดี ถ้าจะแจ้งให้เข้าใจแล้วก็จะรู้ว่าอะไรดีหรือ

อะไรไม่ได้ ก็ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเขาได้ถูกเลี้ยงดูแล้ว หรือจะให้
ประชาชนรู้สึกว่าเขาได้ถูกเลี้ยงดูแล้ว ไม่ใช่บังคับทำ เขาทำกันอย่างเป็นกติกาก
อย่างนั้น นี่ข้าพเจ้าเห็นว่าการจะถ่ายอย่างนั้น ถ้าหากว่ามหาดไทยไม่ได้คอย
ได้ลงไป เมื่อใครเห็นว่าการระบอบพระมหากษัตริย์ตกได้ลงไป กระผมก็ยังไม่
ได้ฟังระบอบมหาชนรัฐว่าเลยอย่างไร ก็อย่างไร ขออย่าให้เราลงมติผ่าน
ไปได้ง่าย ๆ

ขุนประเสริฐสุภุมাত্রา : ข้าพเจ้าขอขยับยืนมตึกขึ้นเล็กน้อย
ก่อนที่บอก ว่า ระบอบการทุก ๆ การระบอบอำนาจที่จะพิจารณาหรือไม่ เพราะ
เหตุว่าได้ตกลงกันไว้เช่นนั้นแล้ว ทั้งนี้สำหรับระบอบการระบอบที่มีอยู่ตาม
อำนาจพิจารณาหรือไม่ ก็ในเรื่องหลักของประเทศนั้น ถ้าประมุขมีพระมหาก
ษัตริย์หรือไม่มีกษัตริย์นั้น มันเท่ากับการเปลี่ยนแปลงการปกครองของ
ประเทศไม่ว่ารัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าขอให้ชี้แจงในข้อนี้ไว้ว่าในเรื่อง
มีพระมหากษัตริย์หรือไม่มีพระมหากษัตริย์นั้น ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นการเปลี่ย
แปลงการปกครองประเทศ แต่ไม่ใช่การร่างรัฐธรรมนูญ แต่ว่าร่างรัฐสม
นูญนั้นมองว่าการร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อเสนอก่อนในขั้นนี้ เพราะฉะนั้น
ข้าพเจ้าจึงอยาก จะให้ที่ ประชุมนี้ อันฉนั้นว่าจะ เขาเขตการเปลี่ยน แปลง การ
ปกครองประเทศหรือไม่ เรื่องที่จะมีพระมหากษัตริย์หรือไม่เป็นข้อหนึ่ง
อีกข้อหนึ่งที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งอยากจะให้อภิปรายผลดีผลร้ายของการปกครอง
ว่ามีพระมหากษัตริย์หรือมหาชนรัฐอย่างไรได้นั้น รู้สึกว่าคล้าย ๆ อยากรู้
สถานที่เป็นโรงเรียนสอนรัฐธรรมนูญ แก่ราษฎร ซึ่งใช้เวลาอย่าง น้อย ๕ ปีก็ยัง
ไม่จบ เพราะฉะนั้นเมื่อเราได้รับมอบอำนาจให้ใช้แล้ว น่าจะคิดโรงเรียน
สำหรับสถานที่ อีกประการหนึ่งถ้าจะฉนั้นฉนั้นโดยชอบนั้นแล้ว อาจจะยังมี
โตในเวลาที่มาใช้ก็ไม่ได้เหมือนกัน ขอให้ดำเนินโดยเหตุผล และเหตุผล
ข้าพเจ้าอยากจะเสนออีกข้อว่า ขอให้อนุมัติว่า ถ้าจะฉนั้นฉนั้นในเรื่องที่

พระมหากษัตริย์หรือไม่มีพระมหากษัตริย์แล้วก็ตามเป็นเรื่องเดียวกันของลูก
ทุกคน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เรายังไม่ถึงขั้นนี้ ควรจะ
อภิปรายในชั้นนี้ หรือไม่ควรจะอภิปรายชั้นนี้หรือไม่

ขุนประเสริฐศุภมาตรา : ถ้าจะอภิปรายว่าไม่มีพระมหากษัตริย์
ก็เป็น.....

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ไม่ใช่ประเด็น เวลาขังไม่ได้
ก็ขังถึงชั้นนี้ ที่เราจะพูดกันว่าควรจะอภิปรายชั้นนี้หรือไม่ควรจะรับเสีย

ขุนประเสริฐศุภมาตรา : ในมติขังนั้นว่าพระมหากษัตริย์ได้
มาจากคามวิชัยธรรมนูญ เพราะฉะนั้นเห็นว่าควรจะอภิปรายกันต่อไปไม่ได้ แต่
ต้องมีพระมหากษัตริย์

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ไม่พูดก็ไปกีดกันแล้ว คือว่า
ประเด็นในเวลานี้ยังไม่รู้ที่จะยืนยันหรือว่าไม่ยืนยัน เมื่อข้างหนึ่งไม่คว
รอภิปราย ก็ขังปัญหาจะควรจะส่งมันลงหรือจะอภิปรายต่อไป ขอให้พูด
กันในชั้นแรก

พระยาศิวธรรมราช : ก่อนที่ข้าพเจ้าจะอภิปรายในประเด็น
ที่ข้าพเจ้าขอเรียกชื่อที่ระดมนี้ ข้าพเจ้าจะต้องสนับสนุนระบอบพระมหากษัตริย์
อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ แต่ประเด็นเฉพาะหน้าในฐานที่เราเป็นสภาร่าง
รัฐธรรมนูญ เราจะมีอำนาจที่จะอภิปรายหรือร่างรัฐธรรมนูญให้อยู่ในขอบ
เขตระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์หรือไม่มีท้าวหนวู่ใต้หรือไม่
ประเด็นเท่านั้น ข้าพเจ้าคิดว่าเรามีอำนาจทำได้ เพราะเราคือร่างรัฐธรรมนูญ
มีอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ระบอบประชาธิปไตยนอกจากเดิมแต่ในภาค
ศึกษาจะมีท้าวหนวู่ใต้ แต่ว่าประเด็นออกชน พังข้าพเจ้าก่อนที่ท้าวหนวู่การศึกษา
ออกจามุสได้ตั้ง ปีที่แล้ว ยกพัดไปยึดแล้วมาเปรียบเทียบกับเราขณะนี้ ซึ่ง

LIRT

ถ้าหนักแต่เมื่อรัฐธรรมนุญ มีมติลงเรื่อง มันเหมือนกับใบโศกนาฏิก ๑๓๖ คือก
การที่ได้อภิปรายในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าจะเป็นประโยชน์แก่พระราชาธิบดีถก
สำเนียงพระราชาธิบดีถก ไม่ใช่ทำลาย เพราะถกกันมีรัฐประหารไม่นานนัก
และภายหลังคดีมากได้มีเสียงว่าอยากจะมีมหาชนรัฐบ้างละ เพราะฉะนั้น
ถ้าเราพูดกัน และถ้าลงมติเป็นเอกฉันท์หรือเกือบเป็นเอกฉันท์ว่ารับรองพระ
มหากษัตริย์ มันจะเชยคุณหมอดังกล่าวน้อยกว่าพรรคไหนชนเลย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : ข้าพเจ้ารู้สึกต้องใจมาเนืองถึงเคย
กับเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะฉะนั้นปัญหาเพราะหน้าที่การอภิปรายทั่วๆ ไปที่ไม่ใช่
ข้าพเจ้าเห็นสมควรอภิปรายคือไปคือเหตุถึงคือไป

ก็มีปัญหาเรื่องดังกล่าวนี้ ข้าพเจ้าคิด ๆ ไปเห็นว่าเป็นเครื่องมีขัด
ราชบัลลังก์ หรือถกมีรัฐธรรมนูญ อันที่นั่นบอกกล่าว รัฐธรรมนูญมีบางสิ่ง
บางอย่างที่เปลี่ยนไม่ได้ ข้าพเจ้าเห็นตรงกันข้ามว่ารัฐธรรมนูญที่ขัด
คือรัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนได้ เพราะถ้าลักษณะของมนุษย์ถ้าไปห้ามอะไรเข้า
มันยิ่งถ้า เช่นอย่างกับเด็ก ถ้าห้ามไม่ให้เดิน มันยิ่งอยากที่จะเดิน
ก็ควรจะให้เปลี่ยนกันได้ โดยความสงบ ถ้าไม่จะต้องไปเปลี่ยนโดยปฏิวัติ
มันเรื่องอะไรรัฐธรรมนูญเปลี่ยนก็ด้วยวิถีทางอันสงบ แล้วเดี๋ยวนี้ก็ยัง
แน่นนอนว่าจะเปลี่ยนอะไรบ้าง มันเท่ากับขู่ให้เกิดปฏิวัติ เราไม่ต้องกลัวว่าจะ
ให้เป็นโดยความสงบ ถ้ามันถกถกมาเปลี่ยนก็ตามเรื่องตามราวถกถกมัน
มันถ้าจะมาพูดทางหลังๆ ว่า ข้าพเจ้าใหม่ ข้าพเจ้าใหม่ มีเพราะเหตุใด
เพราะเหตุว่า เวลานี้เราเป็นสภาว่ารัฐธรรมนูญ เพราะว่าจะไปแต่รัฐธรรมนูญ
เป็นฝ่ายรับรองหรือไม่รับรอง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะมั่นคงใหม่เพียงใดอยู่ใน
อำนาจของสภา ถ้าจะแก้รัฐธรรมนูญแต่รัฐธรรมนูญแก้ใหม่หรือ
ไม่ก็ไม่มีความมั่นคงใหม่ ทั้งจากคำที่ว่าท่านจะว่าอำนาจของปวงชนจะแก้ไม่ได้
แต่ก็ไม่มั่งใจที่ไปห้ามเขา และเพราะอำนาจนั้นพระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรง
ใช้โดยทางสภานิติบัญญัติ เพราะฉะนั้นท่านจะว่าไม่มีความมั่นคงและว่า

LIART

การตัดสินใจของเราเป็นดังไม้คอง การทำงานจะว่าหมดถนนหมดความจึง
 มันไม่หลุดแต่เพราะเราเกลียดดีต่างหากเราไม่ถ้อย เพราะฉะนั้นดังใด
 ที่เราควรจะไปไหนก็ไปไหนแล้ว ข้าราชการคว่านเป็นดังคอกว่าที่เราจะว่า
 รัฐธรรมนูญไม่ดี การทำงานว่ารัฐธรรมนูญของเราไม่ดีเพราะไม่มีโรงเรียน
 สอนรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญของเราจึงไม่ศักดิ์สิทธิ์ ข้าราชการเห็นด้วย
 ถ้าเรามีโรงเรียน สอน รัฐธรรมนูญ เมื่อไรเมื่อ นั้นแหละรัฐธรรมนูญของเราจะ
 ศักดิ์สิทธิ์ การทำอะไรที่อะไรจะยอมขยี้ที่เหตุผล ถ้าเราไม่เอาเหตุผลมา
 พูดแล้ว เราพยายามพดกัน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่
 จะตั้งเนติชนภิรตาราย ในทันที

พ.ท. หลวงสวัสดิชยานุกา : ในการร่างรัฐธรรมนูญสมาชิกใน
 สภาได้มอบหมายให้ข้าพเจ้าไปหาใจจากรัฐสภาหรือผู้แทนประชาชน ๑๗ ท่าน และ
 ผู้แทนพระมหากษัตริย์ ให้มาทำการร่าง รัฐธรรมนูญ เมื่อเช่นนั้น เราจะทำอีก
 อะไรที่เราจะต้องมีรัฐธรรมนูญหรือมีกฎหมายใด ๆ เมื่อวันก่อนท่านสมาชิก
 ได้ทำหนังสือมอบรับแล้ว ถ้าหากว่าผู้ใดขอมติคัดค้านหรือไปว่าคัดค้านเพราะ
 การร่างรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นเราจะมาถ้อยทำไมในการร่าง เมื่อเรา
 ยอมรับในการร่างเราก็ควรคำนึงการร่างของเราด้วยไป

นายทองม้วน อติถาวร : สมาชิกผู้เกี่ยวข้องของรัฐสภาด้วยกัน
 ของท่านเป็นผู้แทนประชาชนในการที่จะมาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อความสงบ
 ของบ้านเมือง ในการพูดอะไรในสภาประชาชนและกันเมือง
 เราพูดอย่างสุจริตใจไม่มีอยู่ในความผูกพันของใจ การร่างรัฐธรรมนูญ
 ก็พูดให้ประเทศชาติอยู่ในความสงบ การที่เราจะอภิปรายกันมากว่าเราจะ
 ขยายใจในการที่จะมาร่างรัฐธรรมนูญเพียงไรนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า เราควรจะมตร
 ชาติไปโดยเร็ว การร่างรัฐธรรมนูญของประชาชนและกันเมือง เราควรจะมตร
 ไว้เท่านั้น การที่ขอมติคัดค้านโดยนักเกิดเพราะให้มีถ้อยกล่าวหรือไปพูด
 ไปเพราะฉะนั้นเมื่อจะไรก็พูดกันสัก ในทันที เป็นที่เรียบร้อยสำหรับสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง

ทุกท่านมีความคิดที่จะสนับสนุนราชบัลลังก์ แต่ถ้าวางจะไม่อภิปรายกันถึง
 ประโยชน์ในการมีพระมหากษัตริย์แล้วนั้นแหละจะเป็นผลดีย่างไรที่จะ มา ก่อ
 ณะไว้ทั้งหมด เพราะว่ามีชนกลุ่มหนึ่งขอให้ท่านฟังเสียงต่อพระมหากษัตริย์
 อยู่นอกประเทศมาเป็นเวลา ๑๐ กว่าปีแล้ว และยังมีความคิดไกลออกไปทีเดียว
 เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องถ้อยหน้าว่า พระมหากษัตริย์ของเราหนึ่งแหละเป็น
 ประโยชน์ในการปกครองประเทศเพื่อให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขและดีทุกอย่างหนึ่งเพื่อ
 บังคับกันความเข้าใจผิดของประชาชนบางเหล่าซึ่งถูกขยี้และเดียม ต่อไป ด้วย
 ประการต่าง ๆ อย่าง โทษอย่างนี้ เมื่อเราพูดถึงพระมหากษัตริย์ในประเทศ
 ไทยแล้ว เราเห็นว่ามิใช่ประโยชน์อย่างไรเราก็ต้องพูดออกไป นั่นแหละคือ
 เป็นการลบเลือนความรู้สึกของบุคคลบางเหล่าบางพวก เพิ่มให้พวกนักกร
 เมื่อกบางคนไปขี้เหยียดขี้มันขี้ขานนักคนโท ใจเขาเบาปัญญา เมื่อถูกขยี้
 นั้นแหละเป็นภัยแก่ประเทศไทยเรา การที่เราพูดกันเพื่อเป็นการสนับสนุน
 ราชบัลลังก์ไว้เพื่อประโยชน์ของประเทศ นั่นแหละข้าพเจ้าเห็นว่าเพื่อเป็นการ
 บังคับกันการประพฤติดีอย่างที่สุด เพื่อเป็นการเตือนตนรวมจิตใจของชาว
 ไทย อย่างนั้นข้าพเจ้าเห็นควร ข้าราชการไทยบางคนใจเฉย ๆ พูดกันแต่ ข้อสำคัญ
 ว่าพวกเขาอีกเราพบในวงศัพระมหากษัตริย์แล้วคงไม่มีใครลบหลู่กันนั้น เรายัง
 พูดประสงค์กันเดียวที่จะขอสนับสนุนพระมหากษัตริย์และขอที่จะกระหม่อมกระหม่อม
 หลุดกันคนนั้นไม่มี เราพูดกันถึงภักดีของมตามานรผู้ไม่มีอย่างไรม้าง ประโยชน์
 ของการปกครองของพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ มี ประโยชน์ อย่างไ
 ม้าง การปกครองรูปหนึ่งแล้วเราจะเสียหลายอย่างไรม้าง นักคนโท ๆ กับ
 โรงเรียนนั้นแหละ กล้าย ๆ เราเป็นประโยชน์ของประชาชนแต่ที่ผลประโยชน์
 มากกว่าประโยชน์อื่น ๆ ถ้าคิดไปภายหน้าหากว่าเราพูดกันโดยสุจริตใจแล้ว
 ก็จะไม่ใครพูดในทางลี้ลับอยู่หลายแห่งรอบเขตซึ่งถูกกล่าวถึงกันแต่เม
 ล่มอยู่แล้ว ซึ่งที่มันกัดเด้นเสียขอให้พูดกันในสิ่งที่มีประโยชน์แก่ ข้าพเจ้า
 เห็นว่าอย่างนี้.

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ที่จริงเรื่องก็สั้น ๆ ว่าควรจะมี
ข้อบัญญัติหรือไม่ เพราะฉะนั้นถ้าไปขอให้ผู้ตัดสินเหมือนว่าควรจะมีหรือไม่
ไม่ควรมีก็ทราบ

ขุนกงทูตศึกษากฎ : ข้าพเจ้ารู้สึกว้าวุ่นงงหนักมาหลายครั้ง
แล้วรู้สึกจะยึดเอ่อกันไป ความจริงประเด็นนี้อยู่ที่ว่าถ้าหากข้อบัญญัติอะไร
กัน ตามระเบียบวาระหรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าหากเราเป็นสภาร่าง
รัฐธรรมนูญเราหมายความว่าเราไม่ใช้สภาแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็น
ว่าเรื่องที่เราเอาจากกระทรวงกลาโหมตามระเบียบวาระไม่ได้ก็ยกประกาศ เพราะ
ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอเสนอว่า ขอให้พิจารณาในเรื่องที่จะว่าสมควรที่จะจะมี
ถ้าหากจะพิจารณาหรือไม่.

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : พูดกันมานานแล้ว รอมติที่
ประชุมเสียทีเห็นจะดี.

พ.อ. กำนัน จันทภูมิเวช : กระผมขอเสนอให้ลงมติ
มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เสนอให้ลงมติแล้ว ผู้ใดจะ
คัดค้านหรือไม่

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เมื่อไม่มีผู้คัดค้านก็เป็นอันว่า
ลงมติได้ข้าพเจ้าเห็นว่าเพื่อตัดปัญหาใด ๆ ก็จะต้องเห็นว่าการพิจารณาเรื่อง
นี้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรพิจารณาต่อไป ขอให้ไปรอกยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕๔ นาย

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านผู้ใดเห็นว่ามีสมควรจะ
พิจารณาเรื่องนี้ ขอให้ไปรอกยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕ นาย

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์เชิงข้อโต้แย้ง เพราะฉะนั้นควรพิจารณาว่ากรณีประเด็นที่ว่าจะยื่นหรือไม่ควรจะมอบหมายไปครองที่มณฑลเทศาภิบาลหรือใช้รัฐธรรมนูญ.

หลวงประกอบนิติสาร : ขอไปครองประเด็นที่ว่าการพิจารณาแก้ไขนั้นหมายความว่า เมื่อกรมราชการบรรจุนโยบายแล้วจะตัดทิ้งหรือไม่ เป็นนิติการประมุขสถาน ทนุยศติข้อ ๒ ของท่านเสนาฯ ว่ามีอำนาจหรือไม่ เท่านั้นเอง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ไม่ใช่ ข้าพเจ้าคัดค้านแต่อย่างใดว่าการแก้ไขข้อ ๒ นี้ เพราะฉะนั้นประเด็นข้อ ๒

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : ข้าพเจ้าคัดค้านแต่อย่างใด เพราะว่าข้าพเจ้ามีความเห็นอยู่แล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าปัญหาเรื่องมหาดินซึ่งเรื่องเกิดจากกฏการเมืองไม่กตัญญู แก้วแตกขึ้นมาได้ ข้าพเจ้าไม่มีทฤษฎีอะไร พิจารณาว่าเขาไม่มีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร เป็นการแสดงเพื่อจะแสดงอำนาจจากถนัดอันตัวมากกกว่า แม้เพียงเพียงโดยทั่วไปแต่ควรตั้งคำถามว่ารัฐธรรมนูญมณฑลเทศาภิบาลใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังเห็นทันสมัยหรือไม่ ในหมู่ประชาชนทั่วไป เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอให้ยื่นขึ้นตามมติว่าควรมอบหมายไปครองที่มณฑลเทศาภิบาลโดยทันทีหรือไม่

มีมติมาซึ่งกรมราช

ขุนประเสริฐสุภมาตรา : เพื่อตัดปัญหาให้สิ้น ข้าพเจ้าขอเสนอให้แบ่งเป็น ๒ ตอน ตอน ๑ ควรมณฑลเทศาภิบาลหรือไม่มีพระมหาดินด้วย เมื่อมีแล้วก็จะใช้รัฐธรรมนูญโดยถูกต้อง ทั้งเรื่องระเบียบการระเบียบมณฑลเทศาภิบาลควรจัดตั้งแบ่งเป็น ๒ ตอน

หลวงประกอบนิติสาร : ข้าพเจ้าเห็นว่าทฤษฎีที่เสนอนั้นไม่ถูกต้อง ประเด็นประเด็นที่ว่าจะยื่นหรือไม่เท่านั้น ไม่ได้มีมณฑลเทศาภิบาลในกรณี

มहाกษัตริย์ผู้เกษียณอายุได้รัฐธรรมนูญ ถ้าฝ่ายการเมืองจะตั้ง ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรจะตั้งจนเกิดผลอะไรขึ้น

นายทองม้วน อัครนายก : ข้าพเจ้ามีความคิดเห็นเช่นเดียวกับสมาชิก คือเรารับว่าประเทศไทยจะปกครองรูปแบบไหนได้ รูปคอมมิวนิสต์ได้ไม่ได้นานหรือรัฐธรรมนูญแต่ดีกว่าก็ได้ ไม่ได้ ตลอดจนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ก็ได้ เพราะการปกครองเข้าสู่วาระของประชาชนไทย คือพระมหากษัตริย์ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติทั้งรัฐธรรมนูญคือระบอบประชาธิปไตย เพราะเหตุนี้ถ้าที่เราจะปกครองระบอบอื่นก็หมายความว่าให้ประเทศไทยของเราตายไปทันที พระมหากษัตริย์เท่านั้นเป็นพระองค์เดียวที่จะรวมจิตใจของประชาชน เป็นชนหนึ่งชนเดียวกัน ย่อมจะเป็นประโยชน์ นี่แหละถ้าเราปกครองรูปแบบไหนแล้วเกินจะตั้งเกิดขึ้นเด็ดขาด เพราะฉะนั้นการที่พวกเราจะสนับสนุนโดยวิธีการระบอบการปกครองพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญนั้นย่อมเป็นทางที่ดี ที่จะรักษาความสามัคคีไมตรีระหว่างพวกไทยด้วยกันให้มีความรู้สึกบรรจบกัน ชอบต่อประเทศชาติต่อพระมหากษัตริย์ ถ้าหากปราศจากพระมหากษัตริย์ สามัคคีตั้งอยู่ไม่ได้ ความสงบไม่มีเลย ในที่สุดประเทศชาติจะเป็นอย่างไร หรืออีกปีร้อยเพียงเท่านั้น ข้าพเจ้าก็ปรายมามากแล้ว เกรงใจสมาชิกคนอื่นจะรำคาญ

พล.ร.ต. เล็ก สุมิตร ร.น. : ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ
มีสมาชิก ๖ คน

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : ข้าพเจ้าขอให้ยึดถืออภิปรายต่อไป
มีสมาชิก ๖ คน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่าการอภิปราย

ต่อไป โปรดยกมือขึ้น
มีสมาชิกยกมือ ๑๕ คน

ประธานสภาผู้ทรงคุณวุฒิ : ท่านผู้ใดเห็นควรให้ลงมติ
รายนามนี้

มีมติรับชื่อกับนี้ ๑๒ คน

ประธานสภาผู้ทรงคุณวุฒิ : เป็นอันว่าเปิดอภิปรายต่อไป

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : เมื่อก่อนนี้ถ้าอยากจะทำเรื่องอะไร

ท่านสมาชิกคนหนึ่งก็ตั้ง เรื่องนี้เป็นเรื่องให้เหตุผล ข้าพเจ้าเป็นชอบ

กับ ขอประธานเถิดว่า เหตุผลนั้น ไม่ใช่ไม่มี ถ้าท่านเทียบประวัติศาสตราจารย์

ต่างประเทศต่าง ๆ ที่เปลี่ยนเป็นมหาเศรษฐีเนื่องจากพระมหากษัตริย์ใน

ต่างประเทศหรือว่ากับกษัตริย์อื่น มิน่าก็เป็นธรรมดาที่จะต้องเปลี่ยนกับ

พระมหากษัตริย์บ้างคนก็ต้องประวัติศาสตราจารย์ และขอถามคำถาม

ว่าพระมหากษัตริย์มีคุณค่าแก่เมืองไทย ก็อย่าโดยเหตุการปกครอง

เปลี่ยนมา ๗๕ ปี ยังไม่ลงจิตใจของประชาชน บางทีคำอุปประเทศบาง

ยังไม่รู้ ไปรู้เขาว่าเป็นรูปเจ้าคุณพหลฯ บางครั้งก็ว่าพระปกเกล้าฯ เป็น

ประเทศ อะไรเหล่านั้นอยู่ในจิตใจของประชาชน อย่างน้อยมีพระเจ้าแผ่นดิน

ซึ่งจิตใจประชาชน ยังไม่ปล่อยไปไกลหรือตกเหวเลย การที่จะมี

พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าเห็นว่าเหมาะสมควรแก่สมัย

เวลานี้เป็นประโยชน์มาก ในทางพิจารณาดัง ๆ มีท่านสมาชิกผู้หนึ่งก็

ตั้ง ไม่เห็นกษัตริย์แล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกว่าโดยที่พบปะกัน คือคนธรรมดา

คนไหนก็ไม่ได้ตั้งว่าชาติคืออะไร ไม่รู้ช่วยที่ไหน ขี้ไม่คิด ถ้าบอก

คนไหนก็ไปไหนไปน้อย อย่างทหารที่ไม่ว่าอะไรเหมือนกัน เขาก็

ไปรบเพื่อชาติไปรบกับเขา ตายเป็นตาย แต่จากคิดอะไรก็ไม่มี เพราะ

ฉะนั้นการที่จะมีพระมหากษัตริย์ เพื่อเป็น เครื่องหมายมาว่าจิตใจของคน

ที่ต่างอย่างอื่น การที่บุคคลต่าง ๆ พยายามที่จะเป็นเรื่องของคนน้อย ๆ

อันตัวเองตายไม่ได้ คนที่มักได้แต่อย่างเราซึ่งการรับทานอะไรโดยคน

ที่พูดได้ มีพระมหากษัตริย์ ก็จะรวมจิตใจของประชาชนให้ขึ้นมา

LIRT

ประชาชนรักชาติบ้านเมืองค่อยไป นั่นหนึ่ง เพราะอะไรก็ตามมันมีความ
จรรงกักกันในทางจิตศาสดา ชาวเจ้ารัฐตั้งมีประโยชน์ อีกอย่างหนึ่งใ
วะมอบประชาธิปไตยที่ท่านจะเห็นว่าความรุ่งเรืองหนึ่ง ก็คือการเปลี่ยนรัฐมา
ออก ๆ เข้า ๆ วนยั้งค่า แต่เราต้องการทุกสิ่งทุกอย่างที่แน่นอนหนึ่ง อัน
นั้นคือกษัตริย์เป็นประมุข ท่านทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ไม่
มีการเปลี่ยนแปลง อย่างนี้ในทางจิตใจ ก็อย่างนั้นซึ่งมีกษัตริย์ที่เป็น
ประมุขของชาติ เป็นที่มั่นคง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรออกไปอีก อย่าง
แบบมหานิติรัฐ ๕ ปี เปลี่ยนกันที เปลี่ยนกันทีก็เกิดพวก พวกหนึ่งจะ
นาย ก. อีกพวกหนึ่งจะเฮนนาย ข. ก็เกิดแตกแยกกัน ส่วนระบอบประ
ชบโดยภายใต้กษัตริย์ไม่มี นอกจากทรัพย์สินแล้ว คนเราไม่อะไรไป
แน่นอน เราต้องการตั้งอะไรที่เป็นคุณคิดเห็นคนบางอย่างเพื่อจะได้
ใจ เมื่อสมัยใจความอันยากก็ไม่มี มีแต่ระบอบกษัตริย์ก็เห็นดีกว่าระบ
ชบตั้งสาธารณรัฐ เพื่อความมั่นคงและสบายใจ

อีกประการหนึ่งรัฐธรรมนูญช่วย ๆ อย่างมีความดีค่อยเรื่อย ท่านเป็
ผู้แต่งตั้งเดิมใครนในแผ่นดิน เป็นผู้ปกครองราชการแผ่นดิน ทรมิตรควาราช
งานเมืองเป็นอย่างไร รัฐมาตั้งมีก็จะปกครองชาวชนในสมัยนั้นเป็นอย่าง
อย่างแบบประ โยชนมาก อะไรก็ไม่ได้กับออกได้ เป็นประ โยชนใน
เมือง ขอถ้ากษัตริย์ท่านเจ้าเห็นว่าความกษัตริย์ คือว่าการเมือง ๑๕
แตกแยก แต่ท่านจะเห็นชาติรวมอันหนึ่ง ก็คือ พระมหากษัตริย์ ก็คือ
เป็นอันหนึ่งอันเดียว คือประมุขของชาติอันนี้ช่วยให้บ้านเมืองไม่แตกแยกไป
ตรงแม้ชาวต่างชาติก็ดี ชาวบ้าน ได้ก็แตกแยกกัน เพราะเขาไม่ชอบนัก
เมือง แต่ไม่มีใครไม่ชอบพระมหากษัตริย์ นั่นเจ้าบุญ ของพระมหากษัตริย์
อาจจะเป็นที่ชื่นชมใจได้ใช้เกิดความสามัคคีของคนและกัน ประเดที่ซึ่ง
กษัตริย์เจ้าแผ่นดิน ชาวเจ้าไม่ต้องการส่งมรดกอายุตั้งยาว เพราะ
ประเทศไทยได้เจริญมาดังเพียงนี้แล้ว เราไม่ใช่เด็ก โทพอที่จะปกครอง

จะได้ แต่การที่เป็นพระราชบัญญัติก็ไม่ใช่กับพระมหากษัตริย์ที่อยู่
รัฐธรรมนูญ แต่จากนั้นประเทศอังกฤษซึ่งมีระชาธิปไตยก็มีกษัตริย์ เขา
เห็นประโยชน์อย่างไร เขาถึงบอกว่าการปกครองระชาธิปไตยไม่มี
อันขาดกันจากกัน ก็ไม่มีชู้กำหนดกาลเวลาเข้ามาชดเชยไปทั่วทั้งหมด มัน
ก็จะเห็นเหตุให้ระชาธิปไตยอยู่ตามกลางความดีของเขา นี่พระราชาเห็น
มีควรที่จะรักษาระบอบการปกครองนี้ไว้ชั่วนิรันดร์

ที่ประชุมพร้อมมือ

นายอินท สิงหนตร : ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เสนอให้ลงมติแล้ว จะมี

ผู้คัดค้านหรือไม่ ถ้ามีผู้คัดค้าน ก็ขอให้เรียกอภิปราย

หลวงประกอบนิติสาร : ข้าพเจ้าขอเพิ่มเติม และขอแปร

การลงมติเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ข้าพเจ้าขอเสนอโดย
ยืนยัน

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : จะถามเสียก่อนว่าไม่มีผู้

คัดค้านหรือไม่ ถ้ามีผู้คัดค้าน ก็ขอให้เรียกอภิปราย
ข้าพเจ้าจะได้อธิบายให้ประมุขลงมติ เมื่อไม่มีผู้คัดค้าน
ก็มติเป็นอันตกลงกันได้ ดังนี้ไป ท่านสมาชิกเห็นว่าในการลงมติ
นี้ขอไทยแลนด์ ผู้ใดจะคัดค้านในการที่จะแสดงในการลงมติด้วยหรือไม่

นายเพ็ชร ราชธรรมนิเทศ : ข้าพเจ้าขอเพิ่มเติม เมื่อขึ้น

หน้าพระบรมรูปอยู่กลางสภาให้ทุกคนไปสู่วาระรัฐธรรมนูญ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : การแสดงอย่างหนึ่งแล้ว แต่

ถึงลงมติแล้วอย่างไร ก็ควรจะเรียกชื่อได้ แต่ตามปกติใช้มือ แต่ใช้ปาก
ก็เรียบร้อยแทนที่ข้าพเจ้าจะตั้งถาม เพราะเหตุว่าเพื่อระชาธิปไตย

LIRT

อย่างแท้จริงก็ เพราะบางคนก็ไม่ซื่อสัตย์ เข้มงวดอย่าง เคยมีผู้เสนอ
ให้ยื่น บางคนบอกว่าจะไม่เห็นด้วยจะเข้าคู่มือ เพราะฉะนั้นคือ ให้ออก
แต่ในทางหนึ่งไม่เห็นด้วยใดก็ตามในการที่จะยื่นต่อมติเพราะอัน เมื่อไม่
แต่ ข้าราชการจะเสนอให้ลงมติด้วยใจซื่อสัตย์ได้ จะลงมติด้วยใจเห็นควร
จะยืนยันว่าจะมีระบบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ
ไปพร้อมกัน

สมาชิกยืนยันโดยพร้อมเพรียงกัน
ที่ประชุมปรบมือ

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดไม่ยืนยัน โปรดยืน
ไม่มีสมาชิกยืนยัน

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่าพร้อมเพรียงกัน
ยืนยันเป็นเอกฉันท์

ที่ประชุมปรบมือ

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่าเสร็จได้โดยดี ในชั้น
นี้จึงเป็นมติสำคัญที่สุดตามระเบียบข้อ ๓ ที่ได้ให้ถือว่าไม่คงพิจารณา เพราะ
เหตุว่าระเบียบข้อ ๓ ว่า "ถ้าไม่ยืนยันจะให้มีการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ
ใหม่ได้" แลก็เป็นอันว่าไม่มี เพราะยืนยันเสียแล้ว ข้อ ๓ เป็นอันว่า
มี ตัดออกได้ ทั้งนี้ ๕ "ถ้ายืนยันในสิ่งนี้เกี่ยวกับพระราชอำนาจจะ
เห็นไปว่าตามรัฐธรรมนูญฉบับซึ่งกร่าง หรือจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขประการใด
จะเทียบวาระหนึ่งซึ่งกันมาเห็นจะไม่ให้มีญัตติอะไรต่อ ภายหลังจากข้อ ๓
จนกว่าข้อ ๕ แต่ที่พิจารณาให้ยืนยันไปแต่ ในสิ่งนี้เกี่ยวกับพระ
อำนาจจะให้คงไว้ตามรัฐธรรมนูญฉบับซึ่งกร่างหรือจะแก้ไขโดยนิตยลงแก้ไข
ประการใด"

พระชัยปัญญา : ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๖ บัญญัติไว้คือว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา” ผมคิดว่าไม่ใช่ว่าที่ สมถวิลเปลี่ยนแปลงแก้ไขเป็นอย่างอื่น เมื่อเราปกครองระบอบนี้ไม่มีทางที่จะเปลี่ยน

พระยาอรุณการยันพนธ์ : ข้าพเจ้าเข้าใจว่าในขณะนี้เราต้อง จรุงนาในข้อ ก. คือในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจนิติบัญญัตินี้ ข้าพเจ้าเข้าใจ ที่มีเหมือนกัน ในการที่จะเพิ่มอำนาจพระมหากษัตริย์หรือจะคิดให้น้อย

ในข้อนี้คือข้าพเจ้าเห็นอำนาจของพระมหากษัตริย์ในส่วนที่เกี่ยวกับ การนิติบัญญัตินี้ ในขณะนี้ข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่ค่อยน้อยไป คือว่าในกรณี ที่ทางต้องได้ผ่าน พระราชบัญญัติ อันใดไปแล้วก็ต้องนำถวายต่อ พระมหา กษัตริย์ ทนถาวรบัญญัติว่าในกรณีพระมหากษัตริย์ไม่ทรงลงพระปรมาภิไธย

ใน ๓๐ วัน ก็ให้รัฐสภาประชุมกันอีก ถ้าหากว่ารัฐสภายินยอมให้ ประกาศใช้พระราชบัญญัตินั้นแล้ว ก็ให้ประกาศใช้ไปได้ ทั้งนี้ในกรณีเช่นนี้ รัฐสภาโดย บก.บัญญัติ รัฐธรรมนูญ ใน ขณะนี้ บอกว่าถ้าหากว่ารัฐสภามี

เสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งก็ให้ผ่านพระราชบัญญัตินั้นไปได้ ซึ่งในขณะนี้เราไม่ มีการประชุม เราควรจะเพิ่มอำนาจในการพิจารณาให้มากกว่านี้ เพราะ รัฐธรรมนูญของประเทศมหานานรัฐอย่างในประเทศอเมริกาเรานั้น เราให้

สภาประธานาธิบดีไว้มากกว่าพระมหากษัตริย์เสียอีก คือในกรณีรัฐสภา ผ่านพระราชบัญญัติไปแล้ว ถ้าประธานาธิบดีไม่ส่งคืนมาภายใน ๓๐ วัน

ก็ประชุมกันใหม่ ถ้าสภาลงมติเห็นว่าการจะผ่านกฎหมายนี้ไปได้โดยคะแนน ถึงถึง ๒ ใน ๓ จึงจะให้กฎหมายนั้นผ่านไปได้ แต่เราต้องมีคะแนนเสียง

ซึ่งตรงเขยอกเท่านั้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าควรที่จะเพิ่ม คือในกรณี พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยในกรณีที่สำคัญ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว

จึงจะถือว่าเป็นกรณีพิเศษด้วย คือให้กฎหมายนั้นผ่านไปได้โดยมติของ สภาถึง ๒ ใน ๓ จึงจะให้ผ่านไปได้ ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างนี้

นายโชติ คุ้มพันธ์ : ในเรื่องอำนาจศาลที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่ง
 นั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วย ข้าพเจ้าไม่อยากจะให้มีอำนาจไปเกินกว่าที่บัญญัติ
 ไว้เสียอีก คือถ้าหากว่าพระมหากษัตริย์ฯ ได้มาดำเนนไปเรื่อยติดต่อกัน
 สมาชิกสภาเป็นผู้เสนอพระมหากษัตริย์ฯ ทรงไว้ ข้าพเจ้าขอเสนอให้ยุบสภา
 ถ้ารัฐสภาเสนอพระมหากษัตริย์ฯ ทรงไว้ ข้าพเจ้าเสนอให้รัฐสภาบังคับ
 รัฐสภานั้นถ้าออกเพิ่มอีกก็ไม่ให้รัฐสภา ออกกฎหมายโดยไม่พิจารณาไป
 ถัดวัน ไม่ให้ออกโดยอารมณ์หรือโดยการขัดแย้งกันในสภาตามที่เคย
 ปรากฏมาแล้ว เพราะการออกกฎหมายบางอย่างเราออกโดยอาศัยพรรคพวก
 ข้าพเจ้าชักตัวคล้ายในระบอบระบอบกษัตริย์มาเห็นจำนวนนักแก้ไขการแก้ไข
 นั้นข้าพเจ้าไม่ได้พูดแทนคนชุก คือในสภานี้เราเคยออกกฎหมายฉบับหนึ่ง
 โดยคนมาเห็นจำนวนให้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่พระราชนิพนธ์ตอนนั้นก็
 ออกโดยเป็นการฉ้อโกง คือในชั้นนั้นฉ้อโกง โดยทำกันในสมัยของบุคคล
 บางคนหรือเพื่อสร้างบุญคุณเพื่ออะไรเป็นต้น เป็นเช่นนี้ข้าพเจ้าก็อยาก
 อำนาจพระมหากษัตริย์ให้มากขึ้น คือกฎหมายโดยรัฐสภาเสนอและพระมหาก
 กษัตริย์ได้ทรงลงพระนามก็บังคับให้รัฐสภานั้นถ้าออกไปโดยอัตโนมัติ และ
 ถ้ากฎหมายใดทางสภาผ่านไปโดยการออกเสียง โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์
 ส่วนรวม พระมหากษัตริย์คิดโดยเหตุยถาบันไม่ใช้ประโยชน์ส่วนรวมก็ท
 รรมสภาด้วยในข้อ การออกกฎหมายในสภาจะได้ใช้ความระมัดระวังพิ
 ษัยแก่พวกที่ชั่วร้ายด้วยกันให้ส่วนสนับสนุนบทบัญญัตินั้นจะทำให้สภาของเราทำ
 ด้วยความเข้มแข็งและบริสุทธิ์ใจยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามรัฐสภาต้องระ
 ระวังจะออกบทบัญญัติขึ้นมา ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงลงพระนามแ
 กจะต่อจากออก เมื่อเป็นเช่นนี้จะเป็นการบ่อนทำลายการปกครองโดยจะ
 เติบ่ากรไว้ด้วย พระเจ้าแผ่นดินไม่ลงพระนามแล้วก็บังคับให้รัฐสภา
 ออกได้

LIART

พระชัยปัญญา : ก็ผมสงสัยว่าท่านสมาชิกทั้งสองได้ขั้วปราชญ์หรือไม่เข้าใจ คือข้อที่ขั้วปราชญ์ไปนั้นข้าพเจ้าคิดว่าท่านเป็นนวิธการ ญัตตินั้นบอกว่าเป็นส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจนิติบัญญัติ มาตรา ๖ บอกว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ผมจึงจะกราบเรียนต่อชัยานนท์พระมหากษัตริย์เขียนกฎหมายใช้เองไม่ได้ เห็นจะเป็นนวิธการ อีกการว่าจะเพิกถอนได้เท่าไรอะไรเท่าไร อำนาจนิติบัญญัติใช้ทางไหนผมขอเรียนให้ทางรัฐสภา ส่วนที่ถามว่าจะแก้ไขให้มีอำนาจอะไรขึ้นเห็นจะไม่ค่อยในความเห็น เราแก้ไขในความชดเชยตามเบ็ดเตล็ดเท่านั้น ผมเห็นอย่างนั้น

ประธานฯ : คือข้าพเจ้าขอปรับความเข้าใจ ถ้าเขายังนั้นจะได้เรื่องและ คือว่าในส่วนที่เกี่ยวกับพระราชอำนาจคงให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวหรือจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขประการใด เราควรระมัดระวังกันว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลง ที่ข้าพเจ้าฟังมาทางนั้นว่าไม่ควรมีเปลี่ยนแปลง แต่อีกทางหนึ่งว่าควรเปลี่ยนแปลง เขาขึ้นนี้เสียก่อนแล้วจะเปลี่ยนรายละเอียดปลีกย่อยเป็นอย่างไร แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าต้องปลีกย่อยหรือรายละเอียดเมื่อตกลงกันว่าจะเปลี่ยนแปลง แล้วจะเปลี่ยนรายละเอียดปลีกย่อยเป็นอย่างไรนั้นเราทำได้ตั้งกรรมาธิการไปร่างแล้ว เราก็มอบให้เขาไปร่างแล้วเขาก็ร่างแล้ว การที่ร่างมานานไม่ได้คิดดีของทั้งสามชกเลย ร่างมาแล้วขอแปรญัตติได้ คือเราทำตามโครงการนั้นมาให้ รัฐสภาจะพิจารณาให้เปลี่ยนแปลงเราตามที่เห็นสมควรพร้อมมอบหมายไปแต่ก็เขียนมา ถ้าจกตกบดพร้อของเดิมก็ได้ ที่เขียนมาไม่ชอบใจขอคัดออกก็ได้เพื่อไม่ให้เสียเวลา ที่ประชุม ๕๐ คนมีมติเห็น เราตั้งกรรมาธิการแล้วพิจารณาปัญหาเฉพาะหน้าว่าพระราชอำนาจต้องอยู่ในรัฐธรรมนูญชั่วคราวจะคงไว้หรือเปลี่ยนแปลง หรือจะแปรญัตติอย่างไรนั้น ต้องจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรมอบให้กรรมาธิการไปคิดและพิจารณาเสนอขึ้นมาใหม่

ม.ร.ว. เสนีย์ ปรางค์โมซ : ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าเราควรจะเปลี่ยนแปลงเพราะเหตุผลอย่างหนึ่งคือ เหตุผลเกี่ยวกับงบประมาณที่เราได้รวมไว้ที่ท่านประธานมาแล้ว คือเหตุผลที่พระมหากษัตริย์เป็นประมุขแต่ยังไม่มีความชัดเจน มีความจงรักภักดี ตั้งเกล้าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ เราต้องรักษาการไว้ศึกษา ไม่ใช่ให้อ่านาค เพราะให้อ่านาคก็ต้องใช้ เมื่อก่อนเรากล่าวถึงมกราคมก็เลย เพราะเหตุฉะนั้นเราต้องใคร่ครวญให้ระหนัก ข้าพเจ้าเห็นว่าพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้ระบอบรัฐธรรมนูญจะยั่งยืน เป็นที่เคารพศรัทธาก็คือเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่พระองค์ไม่ใช่พระเดชพระคุณ ไม่ใช่ปกครอง ถ้าเมื่อไรพระมหากษัตริย์ทรงปกครองเหมือนคนงานไม่พอใจก็ยอมจะเกิดขึ้น ท่านประธานท่านก็คงทราบดี เพราะท่านมีชีวิตยืนนาน พระมหากษัตริย์ในระบอบนี้จะต้องทำอะไรจะต้องมีรัฐมนตรีรับสนองพระบรมราชโองการ ถ้าเมื่อไรพระมหากษัตริย์ทรงวิไลใหญ่สง่าแล้วเป็นเกิดเรื่องนั้นแหละจะเป็นการยิ่งใหญ่ มีบางบทมาตราในรัฐธรรมนูญซึ่งควรจะเปลี่ยนแปลง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ :

คือว่าถ้าจริงก็เข้าใจกันแล้ว ข้าพเจ้าขอปรับความเข้าใจสักหน่อย ถ้าได้เรื่องกันก็จะดีสองหน เหตุการณ์กรวมจักร ไม่ร่างมาตามที่ใครมติดจากที่ประชุม (ที่ ๖) เปลี่ยน แปลงแก้ไขเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร ก็จะต้องนำมาสู่ที่ประชุมนี้ โดยอ้างความเห็นความเห็นที่ออกกันมา แต่ที่ท่านเห็นว่า จะแก้ไขตกเติมหรือจะพิจารณาออกครึ่งหนึ่งในส่วนนี้ ก็ขอมติออกก่อนหนึ่ง จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ก็ถ้าเปลี่ยนแปลงก็ให้กรวมจักร ๘ คนไปพิจารณา แล้วนำมาเสนอท่าน

พระยาอรุณการยัณพินธุ : ในข้อนี้ถ้าหากว่าจะให้อภิปรายกันไว้ว่าจะเปลี่ยนแปลงกันประการใดแล้ว ข้าพเจ้าก็เสนอไปต่อจะรอขึ้นตามนั้น แต่เมื่อท่านประธานทักขึ้นว่าจะเป็นอย่างไร ข้อจะมากมายเหลือเกิน และข้าพเจ้าก็เห็นชอบกับท่านประธานที่ใคร่ครวญครุ่นในชั้นกรวมจักร คือว่าข้าพเจ้าก็คิดว่าหากว่า อยู่ในชั้นกรวมจักร ๆ ก็ระมัดระวังมาก ก็ถ้าหาก

ยามที่ขอที่ประชุมแล้วมีมติไปแต่ถ้าจะเปลี่ยนแปลงกันอย่างไร ก็ขึ้นกับมติ
สมาชิกทุกคนที่มีโอกาสเห็นชอบเข้าไป เปลี่ยนแปลงอย่างไรนั้น กรรมการ
ก็จะเชิญท่านไปประชุมร่วมกันเปลี่ยนแปลงจากที่นี้หรือไม่ คนเมื่อท่านเสร็จ
แล้วเรามาเห็นข้อดีกันอีกทีหนึ่ง ถ้าท่านเห็นว่าจะเห็นด้วยกับไม่ขอเปลี่ยนแปลง
ขึ้นที่ตัวอื่นหรือขอแปรเปลี่ยนมาไม่ได้ ชาวเราจึงเห็นชอบที่ท่านประธาน
ทำอย่างนี้จึงสะดวกมาก

พระชัยบัญชา : ถ้าหากว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงว่าพระมหากษัตริย์
อาจใช้อำนาจนิติบัญญัติทางอื่นได้ สมควรคัดค้าน ไม่ยอมให้เปลี่ยน คือถ้า
กระผมมุ่งหนักใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และนิติบัญญัติว่าใช้อำนาจ
นิติบัญญัติทางรัฐสภา ท่านประธานที่เคารพ ได้ทางอื่นไม่ได้เป็นอันขาด
ใช้ให้ทางเดียวเท่านั้นคือทางรัฐสภา

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : อย่างนั้นเข้าใจกันไม่ถูก คือถ้า
ท่านไปตรงดำกรรมาธิการจะไปแก้ไขให้ใช้พระราชอำนาจทางอื่น นอกจาก
รัฐสภานั้นมันไปไม่ได้ แต่ถ้าเดี๋ยวที่เรากำลังจะร่างกันนั้น ชาวเราเข้าใจว่า
ทางเขาไม่ได้มุ่งหมายเช่นนั้นเลย เขามุ่งหมายอย่างที่ยกตัวอย่างให้เห็น
แต่ดูเหมือนว่าเรื่องปลุกยอชอกทองเด็ก ๆ น้อย ๆ นั้น เช่นแบบที่ฉันว่า แก่ใจ
รายละเอียด หักใหญ่ไม่เห็นพวคนชนมา ชาวเราแล้วว่าจะถียงกันใหม่
โต ชาวเราจึงคิดว่าไปเอาเรื่องหลักใหม่เราควรจะไปว่ากันที่หลัง ท่านใจ
เย็น ๆ ค่อยไปก่อนเถอะ เพราะเหตุนี้เองที่ชาวเราจึงว่าให้ท่านฟัง มีมติ
ผู้หนึ่งรวบรวมความเห็นของชาวเรา คือว่าที่ร่างกรรมาธิการ เรื่องนี้คง
ได้เพื่อจะให้ได้ประโยชน์ คืออันใดซึ่งเดาของประชชน ที่ว่ากัน ๒
หน้าและรายเด็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะพอตกลงกันได้ และการที่จะมอบหมายให้
กรรมาธิการไปพิจารณาเปลี่ยนแปลง เห็นว่ามติของท่านเป็นเช่นนั้น เราจะได้
ไปพิจารณาเปลี่ยนแปลง และท่านเวลาที่กรรมาธิการเปลี่ยนแปลงขึ้น ท่าน
จะไปทุกที่ได้ ที่ว่าท่านถียงไปคือยังข้อไหน ท่านเห็นว่าจะมาเปลี่ยนแปลง

ท่านก็มาก็คำนในกรรมาธิการได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่ว่าใครไปตรวจบัญชี
 อย่างเช่นนี้เลย ถ้าหากจะระมัดระวังก็ได้ หรือจะมปดบัญชีหรือเสนอว่า
 จะเปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนอย่างไร ก็ไปถามในกรรมาธิการ คือเคยให้เสร็จ
 สันติระแวงความ หากได้เพียงแล้วถ้าไม่พอใจ ท่านจะมาเสนอในที่ก็ได้
 ข้าพเจ้าก็เคยเชื่อว่าในหนึ่งเลย ถ้าไม่มีผู้ใดคิดใจแล้ว ก็ขอสงวนคำว่าจะ
 เปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยน แปลงแล้ว มอขให้กรรมาธิการว่าจะเขาอย่างไร
 แล้วท่านเองก็เห็นข้อเคียดจางจะเขาอย่างนั้นอย่างนั้นแล้ว ข้าพเจ้าจะเปลี่ยน
 แปลงให้

นายสุวิชัย พันธุ์เกษม : คือเคยมีปัญหาเฉพาะหนึ่งมอ
 ตามที่กรรมาธิการระเบียบจางจะเสนอมาหนึ่งใช้คำว่า “แก้ไขประกาศใด”
 นั้นเป็นปัญหาหนึ่ง ข้าพเจ้าเห็นว่าควรระกตลงกันถ้าให้มีการเปลี่ยนแปลง
 หรือไม่ แต่การเปลี่ยนแปลงใหม่นั้นจะเป็นรูปใดก็แล้วแต่ ท่านประธานอง
 ภากรที่เปลี่ยนแปลงนั้น ไม่ได้หมายความว่าเราจะไป ทอน พระราชอำนาจหรือจะ
 ไปเพิ่มพระราชอำนาจอย่างเดียว ในบางกรณีอาจจะเพิ่มพระราชอำนาจเพื่อ
 ให้กิจการพิเศษแล้วแต่แล้วไปแก้ไขไปโดยดี และในบางกรณีอาจจะเป็
 ภากรทอนพระราชภากรเพื่อให้พระมหากษัตริย์ไม่ต้องทรง เป็นกษัตริย์ในกิจการจ
 เกินสมควรไป นี้เราทำได้ ยกตัวอย่างเช่นว่า เราจะใช้คำว่า “แก้ไข
 ประกาศใด” หรือจะเป็นในทางนิติบัญญัติหรือบริหารบัญญัติอะไรตั้งเป็
 ส่วนปลัดยอชยทเกี่ยวกบพระราชอำนาจทั้งสามประการ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าใน
 หนึ่งขอเสนอให้ใช้คำว่า “แก้ไขประกาศใด” ออกเสีย คือเป็นอำนาจเปลี่ยน
 แปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลง เช่นนี้ ขอเสนอให้เป็นญัตติเช่นนี้

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนญ : แปลว่า ตามระเบียบจาง
 กรรมาธิการเขียนมาอย่างนี้ ข้าพเจ้าก็ปลดขมาตามกรรมาธิการ แต่คำ
 ทานจะต้องลงมติตามที่ข้าพเจ้าตั้งประเด็นว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่

LIART

นายสุวิชัย พันธเศรษฐ์ : ข้าพเจ้าขอมติ

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ก็ขอมตินะซีท่าน ข้าพเจ้ากำลังพูดอยู่ว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลง ข้าพเจ้าขอเสนอข้อที่ประชุมอย่างนั้นแล้วต้องตามอย่างข้าพเจ้าว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ คงจะไม่ม่ใครคัดค้านอีกแล้วขอให้ลงมติอย่างนั้นเถิด

นายทองม้วน อัดถาวร : ข้าพเจ้าขอพุดนิดหน่อย

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่

นายทองม้วน อัดถาวร : อาจจะมีผู้มีความคิดเห็นตรงกันได้ เพราะบางคนอาจจะเห็นควรเปลี่ยนแปลง และบางคนอาจจะไม่เห็นควรเปลี่ยนแปลงก็ได้

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นเรื่องที่คุณอยู่แล้ว ข้าพเจ้าคงจะประเด็นให้ท่านลงมติว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลง ตามข้อที่เสนอกันเห็นจะไม่ใครคัดค้านอีก เคยจะว่าข้าพเจ้าบัตยกรายเร็วเกินไป แต่ตามข้อบังคับมีจำกัดประชุมกันมาพอสมควรแล้วข้าพเจ้าขอเสนอข้อก็ได้ แต่ข้าพเจ้าก็ขอฝากฝังเสียงคุณเหมือนกัน เพราะมีเสียงขบที่จะพูดค้านอีกเยอะ ผู้ใดเห็นว่าคุณจะเปลี่ยนแปลง ไปโหวตข่มขืน

สมาชิกวุฒิสภาเป็นเอกฉันท์

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่าไม่ควรเปลี่ยนแปลงไปโหวตข่มขืน

ไม่มีสมาชิกยกมือ

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : มีเพียงเป็นเอกฉันท์จากขอร้องเสียงแรก แต่จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร มอบให้กรรมาธิการไปพิจารณาแล้วร่างเสนอกันมาทั้ง ก. ข. ค. ง.

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : ก็คือว่าในการที่กรรมการจะเปลี่ยนแปลงถ้าจะให้มันประโยชน์จริง ๆ ก็คือว่าให้ท่านสมาชิกได้แปรญัตติในบางท่านเข้าไปจะได้รู้ว่าท่านสมาชิกมีความคิดอย่างไร อย่างไร ข้าพเจ้าเห็นว่าอย่างไร นี่จึงจะเป็นการช่วยกันได้.

พระยาอรรถการีย์สุนทร : อย่างท่านประธาน ๆ ท่านนั้นดูแล้วคือมอบให้กรรมการไปทำอะไรเปลี่ยนแปลงอย่างไร แต่ว่าในขณะที่อยู่กับท่านสมาชิกมีความคิดเห็นอย่างไร จะเปลี่ยนแปลงก็เห็นความคิดเห็นไป ยักกรรมการเพื่อกรรมการจะได้พิจารณา ข้าพเจ้าเชิญ ท่านไปชี้แจงอะไรต่าง ๆ

ประธานสภาารัฐธรรมนูญ : เห็นจะเข้าใจกันแล้ว วัตถุประสงค์เป็นอันว่าเปลี่ยนแปลง กรรมการผู้หนึ่งได้เขียนขึ้นมาอีกเท่ากับแจ้งให้ประชุมทราบ ถ้าผู้ใดอยากจะทำอะไรเปลี่ยนแปลงอย่างไรแจ้งให้เขียนเสนอขึ้นไป แล้วกรรมการเขาจะเชิญคนนั้นไปรับคำอธิบายแล้วทำให้มีความประสงค์ ที่ไม่อันเสรีกันขึ้น.

หลวงประภอมนิติสาร : เท่าที่กรรมการร่างมานานแล้วก็ต้องแก้อย่างมีข้อตกลงในกฎ ธรรมนูญ อีกหนึ่ง คือในเวลาที่เสนอความเห็นเปลี่ยนแปลงหรือเกี่ยวกับพระราชอำนาจท่านใด ในส่วนร่างข้อให้สมาชิกเห็นความเห็น เป็นการของกรรมการ เป็นการทำกิจการจริง ๆ ขึ้น กรรมการต้องชั่งหนึ่ง อีกข้อหนึ่งยังไม่มีการพูด คือว่าถ้าสมาชิกผู้ใดเสนอความเห็น ไปแล้วเมื่อได้เชิญท่าน สมาชิกนั้นไปเจรจาหรือแจ้งเปลี่ยนแปลงความเห็นแล้ว ถ้าเขาได้กรรมการเห็นว่าเป็นเรื่องใหญ่ของกรรมการ ไม่สมควรจะตัดสินเขาแล้ว กรรมการอาจจะนำข้อที่ประชุมเพื่อที่จะตัดสินเขาตามมีจริงให้ ในข้อของให้รวมเข้า ไม่ใช่ว่ากรรมการจะทำการอำเภอใจ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงนั้นก็เป็นเรื่องแต่กรรมการทำไม่ได้เอง.

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่าทราบได้เท่านั้น ทั
นขไปข้อที่ ๓ ตามระเบียบข้อที่ ๒๑ เป็นข้อที่ ๒ ระเบียบของเก่าเป็นข้อที่ ๓
ระเบียบฉบับใหม่เป็นข้อที่ ๒ เพราะฉะนั้นประเด็นที่ว่า คณะกรรมาธิการรัฐธรรมนูญ
ไม่ เกี่ยวกันในส่วนนี้.

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรมอกรัฐมนตรี
เหตุผลประการแรก ก็อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้
ควรถูกตั้งให้มีในมาตรา ๑๕ ว่า รัฐมนตรีเป็นที่ปรึกษาของพระ
มหากษัตริย์ ในข้อหนึ่ง แต่อีกข้อหนึ่งก็คว่า ให้เป็นที่ปรึกษาผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ คือในมาตรา ๑๐ นอกจากนั้นในมาตรา ๑๗ กำหนด
ได้ว่า คณะรัฐมนตรีมีหน่วยงานราชการขึ้นตามทงประกาศในพระราชกฤษฎ
ฎีกา แล้วมาตรา ๑๗ มีปรากฏว่าประธานคณะรัฐมนตรีจะมอบหมาย
ให้รัฐมนตรีผู้ใดไปบัญชาหน่วยงานราชการตามพระราชกฤษฎีกาก็ได้ นี้
อำนาจของรัฐมนตรีเท่าที่กำหนดไว้ คือ ๑. เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๒. เป็นที่ปรึกษาถวายความเห็นของพระมหากษัตริย์ ๓. คอยค้นหาในทาง
บังคับบัญชาราชการ ข้าพเจ้าเห็นว่าในข้อหนึ่ง ไม่เหมาะสมเพราะเหตุว่าใน
ประการแรก ถ้าจะอ้างหลักในการ ที่จะเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แล้ว
ในกรณีพระมหากษัตริย์ไม่ทรงสามารถบริหารราชการหรือเสด็จประทับนอก
ประเทศหรือระหว่างทรงพระเยาว์ ถ้าถึงเกิดเหตุผลหลักการของรัฐธรรมนูญ
ต่างประเทศ จะเห็นว่าเขาเลือกเขาผู้ใด ก็ขอคัดพระญาติพระองค์ซึ่งใกล้ชิด
กับพระ มหากษัตริย์ ที่ดี เป็นผู้ใช้อำนาจแทน พระมหากษัตริย์โดย จงรัก ถักดี
เหมือนตัวท่านเอง เป็นตัวแทนของท่านต้องมีจิตใจที่กล้าของเดียวกับท่าน แต่
ตามรัฐธรรมนูญของเราจะตั้งใครก็ได้ พระญาติพระองค์ก็อาจนั่งถักความดี
หลักการหมย ในรัฐธรรมนูญต่างประเทศบางประเทศกำหนดให้เด็กเขย
พระวงศ์เข้าๆได้ ที่กำหนดไว้ข้อหนึ่งก็อาจเป็นผู้ใช้อำนาจพระมหากษัตริย์

จะเป็นผู้ที่มีเกียรติศักดิ์เป็นชนชั้น และเป็นผู้มีความจงรักภักดีใกล้ชิดใน
 พระองค์พอที่จะใช้สิทธิโต้แย้งพระเกียรติเป็นประการที่สอง อีกข้อหนึ่ง
 ก็คือการที่รัฐธรรมนูญชั่วคราวของกบฏรัฐมนตรีนครเป็นท่านอง ชิดดี เคหะดี
 (Privy Council) อย่างยิ่งกฤษฎ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่านี่เป็นผลของประวัติศาสตร์
 ไม่ใช่หลักกฎหมายศาสตร์การปกครอง ประวัติศาสตร์ของอังกฤษมีมานานก่อน
 ระบอบประชาธิปไตย อังกฤษเป็นชาติที่ชอบสงครามของเก่าได้ แม้จะเป็น
 ประชาธิปไตยแล้ว ก็ยังไม่เลิกประเพณีศาลานประเพณีศาลของอังกฤษ
 มีอำนาจ เกือบ แก่เมือง ขึ้น ไม่มี อำนาจปกครองเกี่ยวกับประชาธิปไตย
 อย่างใดก็เหมือนกับเมืองไทยของเรา ฉะนั้นไม่เมื่อบังชนอะไร นอกจากนั้น
 รัฐธรรมนูญมีอำนาจ ๓ ประการทางรัฐสภา ใช้อำนาจบริหาร ทางคณะ
 รัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล ทั้งทรงใช้อำนาจอะไรโดย
 อภิรัฐมนตรี ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าจะมีแม้ อำนาจเลย หลักปกครองอังกฤษ
 ว่าใครทำอะไรรับผิดชอบ ทั้งอภิรัฐมนตรีด้วยอำนาจคำปรึกษา ถ้าอภิรัฐมนตรี
 ทำไม่ได้รับมนตรีมีความรับผิดชอบ ทำไม่ได้เขาก็ได้ออก ศาลทำไม่ได้เขา
 ก็ว่าความกฎหมายตุลาการ อภิรัฐมนตรีทำไม่ได้แต่อภิรัฐมนตรีไป ๆ มา ๆ
 เป็นอย่างหนักได้ แลแต่กรณีนี้จะมีความจำเป็นอย่างไรที่จะให้มีอภิรัฐมนตรี
 ได้ รัฐธรรมนูญก็อยู่ใน เรื่อง ที่ พระมหากษัตริย์ทรงพระเยาว์หรือไม่อยู่นั้น เป็น
 ไปตามหลักก็ได้ ไม่จำเป็น แต่ต้องมีอภิรัฐมนตรีอย่างหนึ่งแล้ว ดูก็อาจจะเป็น
 ของการเป็นอำนาจก็ขอที่พลั้งเราไม่ทราบข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร หลัก
 ฉะนั้นเราไม่ต้องการให้อำนาจเกินไป ข้อ ๓ อย่างที่ขียนแล้วไป ๆ อาจจะมีคนรัก
 ได้ในฐานที่ว่าเป็นประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เราตั้งหมั้นรักษาย่าน
 ได้เสมอ ไม่กระจายในทางที่ไม่ดี และเพื่อเคารพอย่างสูงสุดข้าพเจ้าพูด
 การเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องบุคคล เป็นเช่นนี้ถ้ามีผู้ชดเชยแต่ข้าพเจ้ารู้สึก
 ขาดหนึ่งคือว่าอภิรัฐมนตรีมีอำนาจได้ความแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่จำเป็นเพราะ
 ว่าพระมหากษัตริย์ทรงบรรพตูปิตาจารย์แล้วควร ให้อำนาจแก่ท่าน ถ้าเป็นพระ

LIART

อาจจะไม่แน่ชัด แล้วเราอาจจะกำหนดลงไปอย่างไว้ก็ได้ เราจะแยกในด้าน
เกี่ยวกับกิจการในด้านพระองค์ในทางราชการก็ได้ ถ้าอย่างนั้นแล้วอภิวรุมหา
ย้อมก็จะกระทำในด้านพระองค์นั่นเอง ด้านในการที่จะย้อมชดไปจะพ้นจาก
หน้าที่เมื่อทพดภพหรือตายนั้น ขอนรับเขาเห็นว่าการจะแก้ไขได้ เมื่อกร
แต่งตั้งได้ก็ควรที่จะถกชดชอนให้ เพราะฉะนั้นเขาเห็นว่าการจะใหม่

พ.อ. กำนัน จ้างภูมิเวท : ตามที่ท่านสมาชิกเห็นว่าควรมีอภิวร
มนตรี เขาอยากจะได้ชดชอนย้อมด้านพระองค์ คือเหตุผลในการนี้ กรม
อยากจะได้ทราบเรื่องว่าในการปกครองระบอบที่มีพระมหากษัตริย์ มีกฎหมาย
ก็ตามหรืออะไรก็ตามที่เป็นมาต่อไปแล้วมีพระมหากษัตริย์ อยู่ เหลือกฎหมาย
เช่นรัฐธรรมนูญ ๕ เช่นมีองค์มนตรีเป็นทั้งปรีชาอะไรต่าง ๆ ความจำเป็นสำหรับ
กษัตริย์ที่มีอยู่เห็นออกกฎหมายย่อมทำอะไรได้ตามพฤติการณ์ แต่ว่าท่านได้
ทำการบริหารโดยพระองค์เอง และโดยมีเสนาบดีเป็นทั้งปรีชาหรืออะไร
อะไรก็ตามก็ต้องปรีชาในหมู่เสนาบดี เหมือนกับที่ท่านเป็นนายกรัฐมนตรี
ในการบริหารราชการแผ่นดินนั่นเอง แต่ยิ่งกว่านั้นมทั้งปรีชาเรียกอาจ
มนตรีอะไรต่าง ๆ ที่อาจจะเรียกเป็นอย่างไรก็ได้ แต่สำหรับประเทศอื่น
ที่ท่านสมาชิกกล่าวไว้ในองค์ประชุมเป็นต้นซึ่งพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ
แล้วก็มีหลายวัดหลายชนิดแล้วแต่เป็นองค์มนตรีอย่างประเทศจีน ญี่ปุ่น
พระเจ้าแผ่นดินก็มีปรีชาด้วยกษัตริย์ หรือเอาไปอ่านหนังสือเรื่องราว
มีกษัตริย์ปกครองประเทศหรือชาติต่าง ๆ ถ้าหากอ่าน ไหวศาสตร์เป็นทั้งปรีชา
เรื่อย ๆ อย่างนี้การที่ประเทศไทยเรามีพระมหากษัตริย์เพื่อจะให้โดยอำนาจ
บางประการที่ท่านแสดงต่อพระมยุปรีชาหรือ การที่เราคงมีปรีชา
หรือองค์เสนาบดีคฤหัสถ์ที่มีคุณวุฒิสูง เคยทำงานใหญ่ ๆ มาแล้ว เคยรู้จักการ
บ้านเมืองมาโดยเรียบร้อยแล้ว ต้องมีทั้งท่าน เช่นการต่างประเทศ การศาล
การทหาร อะไรเหล่านั้นเป็นต้น ต้องเป็นทั้งปรีชาหรือจากพระองค์ท่าน
เพราะว่าพระเจ้าแผ่นดินแต่พระองค์เดียวท่านอาจจะมีความรอบรู้ไม่กว้างขวาง

LIRT

เพราะว่าท่านก็เป็นบุคคลอย่างเดียวกับเรา เพราะว่าเชื้อชาติราชตระกูลมาในก
 ดัง ที่เราภักดีเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องมีคนที่เคย
 วนเป็นที่ปรึกษาหารือกัน ท่าน คณะองคมนตรีหรือจะเรียกอย่างอื่นเป็น
 องคมนตรีหรืออะไรก็ตามแต่เป็นผู้ช่วยด้วยความคิดเห็นอะไรต่าง ๆ ให้แก่ท่าน
 สำหรับที่จะมาสั่งงานสั่งการ มาทำอะไรให้ถูกต้องตามความประสงค์ นอก
 จากนั้นกรทว่าจะมีกระทรวง หน่วยงานอะไรขึ้นแก่คณะองคมนตรีหรือ
 แก่พระเจ้าแผ่นดินบ้างไหม ประเด็นเห็นมีความจำเป็นอยู่เป็นอันมาก เพราะ
 ว่าการมีอย่างนั้น ไม่ใช่หมายความว่า ท่านจะมา บริหารแก่ประชาชนทั่วไป หรือ
 ประเทศชาติ ไม่ใช่อย่างนั้น เขาจะเพราะส่งพระองค์ เช่นส่งนักพระ
 ราชวงศ์สมเด็จพระมหากษัตริย์เป็นผู้บังคับบัญชา ไม่ใช่อยู่ข้างล่าง หรืออีก
 อย่างหนึ่งทรงพยัสต์พระมหากษัตริย์ก็ควรช่วยแก่พระมหากษัตริย์ กษัตริย์
 จะได้ทรงใช้ทรงพยัสต์พระมหากษัตริย์ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างที่สุด
 นอกจากนั้นในบางเรื่อง เช่นกรมมหาดเล็กหลวงก็ควรตั้งขึ้น เพราะว่า
 พระเจ้าแผ่นดินท่านจำเป็นต้องมีคนใช้ มีการปฏิบัติตามควร โดยตำแหน่ง
 หน้าของท่านด้วย รัฐบาลจะเลือกคนให้ท่านใช้เองท่านไม่รู้จักว่าใครเป็น
 ใคร ท่านควรจะได้เลือกคนของท่านเองได้ ที่เป็นขัณฑ์ท่านต้องการมหาดเล็ก
 เด็กสาว รัฐบาลเลือกให้ท่านก็เป็นที่ไม่ยุติภัยแก่ท่านก็ได้ นอกจาก
 นั้นเรื่องกรมองครักษ์ควรให้ท่านเลือกเองหรือขึ้นแก่ท่านโดยตรง และอย่าง
 อื่น ๆ อีกหลายอย่างซึ่งจะขึ้นไปหรือจะเอาลงมาข้างล่างก็แล้วแต่ ผมเห็นว่า
 ในเมืองไทยการปกครองต่าง ๆ รู้ดีว่าคนไทยเราก็คง ๆ คนต้องการเกียรติท
 งาน หรือคนไม่ใช่เพียงแต่คนไทยคนโดยมากต้องการเกียรติไม่ใช่ต้องการ
 อย่างอื่นทางเงินทางทองเป็นส่วนใหญ่ คือหมายความว่าคนที่เกียรติแล้ว
 การงานต่าง ๆ ได้รับผล เป็นความเกียรติยศหรือบรรดาศักดิ์เป็นต้นอย่าง
 กำนันผู้ใหญ่บ้าน ถ้าเราเด็กบรรดาศักดิ์เสีย การขอความช่วยเหลือในหน้าที่ของ
 จะง่ายขึ้นไปหรือคนที่มีมัน ไต่ ๆ เป็นคนที่เป็นขุนนางมีบรรดาศักดิ์ไม่ทำงานให้

LIART

ประเทศชาติทางด้านงานบริหารบุคคลเป็นต้น เพราะถ้าได้เปรียบดีจะเป็น
 พระยาหรือหลวง อะไรเป็นต้น โดยมากไม่มีการศอก โคน เมื่อบริการแล้วคน
 ก็นั่งดีทราเอาทั้งหมด ไม่มีเกียรติอะไรเลย เพราะฉะนั้นผมคิดว่าควร
 จะมีการมรรยาท ขัน และการมีเกียรติคุณไว้ โดยงานเห็นเพียงคนเป็นผู้เกิด
 ตกแต่เดี๋ยวบางในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาแก่ท่าน อย่างนี้จะทำให้พระเจ้าแผ่นดิน
 นินทาว่าน โดยเปรียบโดยรอบคอบไม่ เกิด ความขิงยาก และ เกิดความฉ้อโกง
 เพราะฉะนั้นเราควรจะมีที่ปรึกษาไมควร ให้ทำไว้โดยพลการ

พระยาอรุณการุณนิพนธ์ : ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะมีที่ปรึกษา
 ขอเสนอเหตุผลสั้น ๆ ดังนี้ คือในการบริหารราชการของพระมหากษัตริย์มี
 ๓ ทางคือทางนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ ท่านต้องมีพระราชา
 มากตาม ทักษะสามัญ พดกันมาก เห็นพ้อง กันว่าในการบริหาร นั้นว่า ต้อง มี ที่
 ปรึกษาโดยดีเพราะอย่างนี้ในพระราชกิจอย่างนี้ ได้กฎหมายนั้นเป็นการแห่ง
 ต้องปรึกษากับใครบ้าง เมื่อมีความจำเป็นที่พระเจ้าแผ่นดินจะต้องมีที่ปรึกษา
 เช่นนั้นแล้วเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะแต่งตั้งให้เป็นหลักเป็นฐาน เช่นในบาง
 ประเทศตามที่ข้าพเจ้าได้อ่านรัฐธรรมนูญมาแล้ว ตำแหน่งเหล่านั้นเขาได้บัญญัติ
 ไว้ทีเดียวว่า การ แต่งตั้งและ ไม่ แต่งตั้ง อย่างไรเพื่อจะ ตัดการให้ เป็นไปโดย
 เปรียบร้อยอย่างนั้นเป็นต้น พดกันดูจะเป็นด้วยกันไม่ได้ พกบนั้นจะเป็น
 ด้วยกัน ไม่ได้ทั้งนี้เพื่อ ให้ที่ปรึกษาของท่านนั้น ได้ทำงานตามควร ไม่อย่างนั้น
 บุคคลซึ่งเป็นพ้องกันหรือพดกันหรือผลัดเมื่อยกันเข้าไปในคณะนั้น ซึ่ง
 จะมีความเห็นขัดกันไปในทางประ โยชน์อันต่อกัน เมื่อมีความจำเป็นพระเจ้า
 แผ่นดินจะต้องมีที่ปรึกษาเช่นนี้แล้ว ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเป็นที่สมควรที่เราจะ
 ต้องบัญญัติให้แน่นอนโดยมีการตกลง และ ใครเป็นผู้ตั้งคนเช่นนี้ต้องอย่างไร
 ไปเป็นที่ยอมรับโดยพระเจ้าแผ่นดินเห็นอย่างนั้น และนอกจากนั้นเราจะต้องคิด
 เสียไปถ่วงวาทรัฐธรรมนูญของเราในภายจะตกลงกันให้ มีสิ่งซึ่งภาคใด หรือซึ่ง
 เคียงกันได้ ซึ่งเราจะได้อ่านกันต่อไป ถ้ามีสิ่งซึ่งภาคแล้วเราอาจจะตกลงให้

พระมหากษัตริย์เป็นผู้ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือมีสภาเดียวเราอาจจะตกลง
 (ให้มีสมาชิกประเภทที่ ๒ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตั้งก็ได้) เมื่อเช่นนี้เป็นถาวร
 ถ้าหากว่าสภาผู้รับสั่งของพระบรมราชโองการ ถ้าหากว่าถาวรเป็นเช่นนี้เรา
 จะต้องผู้รับสั่งของพระบรมราชโองการที่เป็นกลางไม่ใช่รัฐบาลเป็นผู้รับสั่งของ
 เรายังเป็นเช่นนี้แล้วจะเป็นระเบียบที่ดีเหมือนกันทางที่เรากำลังจะทำการ ผู้รับสั่งของพระ
 บรมราชโองการ ในกรณีที่ไม่ให้รัฐบาลเป็นผู้รับสั่งของเช่นนี้ ก็เป็นการสมควร
 อย่างหนึ่งที่ควรจะให้มีบุคคลคณะหนึ่งคณะใดคนหนึ่งเป็นผู้รับสั่งของ เหมือนนี้จะเกิด
 ความจำเป็นขึ้นว่าเราควรจะให้มีกษัตริย์ผู้รับสั่งให้เป็นผู้รับผิดชอบในตำแหน่ง ส่วน
 ที่มีสมาชิกผู้หนึ่งคนเดียวคือ ม.ร.ว. เต๋มยี่ ปราโมช กล่าวว่าจะมีกษัตริย์ผู้รับสั่งมีหน้าที่
 หนึ่งอย่าง อยู่ในกรรมาธิการราชการแผ่นดิน อะไรนะ ข้าพเจ้า เห็นด้วย กับ ที่ท่าน
 อภิปราย คือไม่ใช่เมื่อกษัตริย์ผู้รับสั่งแล้วเราจะยืนยันตามร่างที่ท่านได้เสนอ
 ในขณะนี้ เราจะแก้ไขโดยเปลี่ยนแปลงได้ เราจะให้เป็นผู้รับสั่งเพียงคนเดียวก็ได้
 เพื่อให้ท่านทำงาน ท่านเป็นผู้คอยคำปรึกษาต่อองค์พระมหากษัตริย์และให้
 มีหน้าที่เป็นผู้รับสั่งของพระบรมราชโองการ

พระยาสาวิตรีพงษ์ธรรมพิลาศ : กระผมเห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้
 เกียรติคุณว่าควรจะมีความปรึกษากษัตริย์ผู้รับสั่งโดยเหตุ ข้าพเจ้าขอขำงเหตุ ๑ ประการ
 คือ ถ้าเราจะได้ข้อว่าเราควรจะให้มี ถ้าไม่มีคณะรัฐมนตรีจะไปปรึกษา
 ทั่วทุกทิศ จะหวังว่าบุคคลคนเดียวจะยอมรับในกิจการต่าง ๆ เป็นที่หวังได้
 หรือ คณะรัฐมนตรีที่รับสั่งจะก่อเหตุเสียใหม่ใหม่บุคคลใดมีวิหะฐานะพอที่จะ
 ปรึกษา ถ้าเราพอช่วยอย่างท่านสมาชิกผู้หนึ่งเกียรติคุณไปเดชะก็เชิญคณะนั้นมา เรา
 มีเขาจะอย่างไรก็ตาม ก็ไม่ต้องจำกัดในเรื่องสภาผู้รับสั่งอะไรไปเสียอะไร ๆ หมาย
 ไปอย่างตั้งเริ่มพระเจ้านั้นขึ้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นข้อว่าไม่มีอะไรที่
 ปรึกษา ท่านจะไม่ไปปรึกษาใครมีที่จะคอยคำปรึกษาจากคนอื่นยกเว้นกษัตริย์ นอก
 รัฐบาลผู้รับสั่งของพระบรมราชโองการแล้วเสียไปเอง และยกภาระหนักขึ้นกับเรา
 ปรึกษา ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายกับทรง ทรงรับสั่ง ประทาน ข้าราชการ

แผ่นดินซึ่งกตราบกัษยแต่เจ้าท่านยังทรงพระเยาว์อยู่ เรายังชมพระมเหษณ์
ชยุมภา ถ้าเรายังบุคคลผู้ใหญ่ได้คอยถวายเป็นเกียรติอย่างแฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ก็จะเป็นไปโดยสมควร เหตุจะไม่เป็นถาวรเพราะกระเทือนจิตจิตใจของ
ประชาชนส่วนใหญ่ในการที่จะก่อให้เกิดความเสื่อมคลายความนับถือพระเจ้า
แผ่นดิน ข้าพเจ้าพูดนี้ ๆ ว่าโดยเหตุ ๓ ประการนี้ และตั้งคำถามที่ทั้งหมด
แปลออกไป นั่นก็เป็นส่วนน้อยของประเทศ และประโยชน์ที่เราจะได้รับนั้น
มากกว่า

นายเพียร ราชธรรมนิเทศ : ข้าพเจ้าขอตั้งมีต้นด้วยเหตุอะไร
ด้วยเหตุอย่างใดในอังกฤษหรือวิชาซึ่งมาแต่โบราณกาลพระเจ้าแผ่นดินซึ่งถูก
คำเนิการเพร็ดเช่น คือมากมีแต่เป็นทศขอบเขตหรือเขตคือเป็นพระชนกถูก
คัดถอนไป ถึงแม้อังกฤษก็ อังกฤษมีองค์มนตรีหรืออภิรัฐมนตรีด้วย
ลงไปก็จริงแต่ว่าในฐานะของมนตรียังคง มีอยู่แต่พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงเรียก
ปรึกษาหารือแต่อยู่ในวงจำกัด ผู้ใดได้เป็นสมาชิกขององคมนตรีในพระองค์
อังกฤษถือว่าเป็นเกียรติยศ เพราะว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงเลือกผู้ที่มีวิชาดีมี
คุณวุฒิ วัยวุฒิและมีบุญคุณมีรวมทั้งรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีบางท่าน
ท้ายนี้คงอาจจะได้ลงไปตำแหน่งอันมีเกียรติในทางทั้งอังกฤษไม่ได้บัญญัติโดย
และยังมีการเรียกประชุมของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งเรียกประชุมแต่เดิมยศ
เสียแล้วเมื่อพระเจ้าแผ่นดินใหม่ขึ้นครองราชสมบัติก็เรียกประชุมกันเสีย
และมีอีก ๕ ถึง ๕ แห่งทั้งประชุมกันอยู่ ถ้าหริบเมืองไทยเราซึ่งกำหนด ๑๕ ถึง
๑๖ ปีเราเพิ่งเปลี่ยนพระมหากษัตริย์มาสู่ระบอบใหม่ จนพระมเหษณ์ของเสด็จ
หรือหรือหาไว้หลายอย่างหลายประการก็ยังมีอยู่ และพระมเหษณ์เสด็จ
ยอชย ชย ซึ่งองค์พระมหากษัตริย์ประเพณี ขางชาติและ ขางดี ๆ ยัง มีอยู่ ก็คือ ก
ศยชย จน ถึงการ ใน ราช สำนัก ซึ่งให้ รัฐประหาร หรือ คชย รัฐมนตรีไปทำก็
ด้านกพระราชบัญญัติก็จะทำกันมาก ถ้าหากว่าจะมี ขางคมนตรี หรือ ขางรัฐ
มนตรีเป็นที่ปรึกษาในเสด็จพระชงค เจ้าหริบประเพณี ขางชาติคล้าย ๆ กัน

ถ้าเป็นข้อพิพาทให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรึกษาท่านาจอภัย ประการ
นั้นสมเด็จพระราชินีจะทรงเป็นผู้

เดชาภิการ : สมมยวาทจะสนับสนุนการมีอภิรัฐมนตรีแต่ไม่ใช้ตาม
เหตุผลที่เรียนมาแต่เหตุผลของสมมยวาท คือ ถ้าไม่มีอภิรัฐมนตรีแล้ว
พระมหากษัตริย์จะทรงปรึกษาหาวิธีใดไม่ได้ นอกจากคณะอภิรัฐมนตรี
ท่านหนึ่ง เป็นหลักตั้งพระองค์ในประเทศอังกฤษ ยกเว้นอย่างเดียวนั้นคือ
คณะอภิรัฐมนตรีต่างประเทศเพราะอะไร เพราะพระมหากษัตริย์ทรงเรียก
ฝ่ายค้านไป ฝ่ายประชาชนกับขออำนาจพระมหากษัตริย์ทรงสนับสนุนฝ่ายค้าน
คือผู้ที่ไม่ได้ในการเลือกตั้ง ตัวองกับประเทศอังกฤษพระมหากษัตริย์จะพบใคร
ซึ่งเรียกรัฐมนตรีมาบ้างด้วย ท่านไม่ปรึกษาใครนอกจากคณะอภิรัฐมนตรี
อันแต่คณะอภิรัฐมนตรีต่างประเทศเรียกฝ่ายค้านปรึกษาได้ โดยเหตุนี้ถ้า
หากจำไม่มีปรึกษาให้แก่พระเจ้าแผ่นดินก็ไม่มีประชาชนไทยแท้ ท่านทรง
ปรึกษาใครไม่ได้ ท่านจะปรึกษาราชเลขาได้จะเรียกหม่อมราชวงศ์เสนีย์
พระยาศรีวิสารทย์ไม่ได้ สมมยวาทเรียงนี้เป็นเรียงซึ่งทำให้ท่านถูกตำหนิติเตียน
เพราะเหตุที่เราไม่มีกรมการกลาง ท่านถ้าพูดกันในระบอบประชาธิปไตย
โดยแท้จริงแล้วท่านก็ไม่ควรมีที่ปรึกษาอื่น ๆ เพราะเหตุว่าคณะรัฐมนตรีคือ
ที่ปรึกษา แต่ถ้าในกรรมาการรัฐธรรมนุญเราจะเข้าแบบเมืองนอกนั้นไม่ได้ เรา
ถ้าถ้า हमจะสมพระการได้ในประเทศของเรา คือเราเพียงมา ๕ ปี ในประเทศ
อังกฤษเขาถือว่าคนจีนเป็นกลาง สมาชิกยกเป็นพรรคการเมือง ถ้า
อังกฤษใครรับสนับสนุนฝ่ายนั้น นอกจากเวลาที่คณะรัฐมนตรีลาออก ถ้า
ประเทศเรามีคณะอภิรัฐมนตรีเราคือความหนักกลาง ๆ เป็นคนช่วยพระมหา
กษัตริย์มากนั้น อย่างไรก็ตามถ้าไม่มีคณะอภิรัฐมนตรีได้แน่นอนในรัฐธรรม
นุญแล้ว ผมเห็นว่าพระมหากษัตริย์จะเรียกใครมาปรึกษา นอกจากในคณะ

อภิรัฐมนตรี เป็นการทำผิดรัฐธรรมนูญ โดยเห็นคุณพระมหากษัตริย์
มีคุณะอภิรัฐมนตรี

พล.ท. จีระ วิชิตสงคราม : ข้าพคะณะอภิรัฐมนตรี
รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวนี้ ในนามหน้าที่ได้ถามอย่าง ก็คือ ๑. เกี่ยวกับ
เป็นผู้สำเร็จราชการ ๒. เป็นที่ปรึกษา อันที่ถามหาความความบริหาร
ในหน้าบราชการบางกรมในพระองค์ สำหรับในหน้าที่เป็นผู้สำเร็จราชการ
กรมเห็นตักคตของด้วย โดยเห็นว่าหน้าที่อันนั้นแต่ในการตั้งต้นคต
ก็จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเสียก่อน เพราะฉะนั้นในการที่จะ
ผู้ใดก็ตาม ก็มิหลุดเกณฑ์ตามที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งได้กล่าวไว้แล้ว ผม
เห็นว่าเรื่องนี้จะแยกไปเสีย ไม่เกี่ยวกับคณะอภิรัฐฯ ในส่วนการบริหาร
ผมเห็นว่าเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งเราควรพิจารณาว่าการบริหาร
ในหน้าที่บริหารเป็นของสำคัญ ถ้าหากอำเรามาเจตนาให้เป็นที่ปรึกษา
ในการบริหารก็ไม่สมควร ผมเห็นว่าข้อหนึ่งนั้นควรมีเฉพาะหน้าที่ที่ปรึกษา
เท่านั้นเอง

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ในชั้นนี้ว่าคงมีหรือไม่ว่าง

พล.ท. จีระ วิชิตสงคราม : ท่านประธานฯ จะมีหรือไม่ว่าง
นั้นเกี่ยวกับหน้าที่ ๑ อย่างนี้ ก็อย่างที่ถามคะณะเห็นว่าคุณมีอะไรแต่ใน
เป็นที่ปรึกษาเท่านั้น ผมจะอภิปรายเฉพาะ ในหน้าที่ที่ปรึกษา

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ในชั้นนี้คงมีหรือไม่ว่าง
ก็ให้ข้อปรัยค่าคงมี เพราะเหตุอะไร และไม่ว่างมีนั้นเหตุสุด

พล.ท. จีระ วิชิตสงคราม : ผมเห็นว่าควรจะมีเฉพาะ
หน้าที่ที่ปรึกษาเท่านั้น โดยเหตุที่ว่าในรัฐธรรมนูญของเราที่เดิม แต่
ของรัฐมนตรีเวาฉบับบัญญัติไว้ว่ามีหน้าที่รับผิดชอบกับรัฐสภาเท่านั้น
ไม่ได้มีปรากฏว่ามีผิดชอบต่อองค์พระมหากษัตริย์ เป็นเพียงหน้าที่

กรมมหาดเล็กจะไปทรงปรึกษาหารือใคร ๆ นั้น ก็จะมีใต้วงเดียวก็โดย
 ยกรัฐมนตรีเท่านั้น นายกรัฐมนตรีนั้นจะได้อำนาจการตัดสินใจอย่าง
 ไรจะเป็นเฉพาะแต่กิจการที่สำคัญ อีกตัวอย่าง เช่น อาจจะเป็น พระราช
 บัญญัติที่ใดไม่ให้ผ่านหรือเป็นพระราชบัญญัติที่สำคัญบางเท่านั้น เมื่อเป็น
 ฆกรรมผมเห็นว่าในการที่จะทรงบริหารราชการแผ่นดินนั้น มีกิจการมาก
 นอกเหนือจากงานที่จะต้องทรงรับ คือไม่ใช่หมายความว่าสำนักนายกเดินไป
 ท่านก็เช่นมากทุกระบบ ไม่ใช่หมายความว่าท่านเองก็ต้องทรง
 ไปด้วยคนเดียวโดยชนและโดยที่จะมีชน และท่านก็จะต้องศึกษาในเรื่องนี้
 เมื่อเป็นเช่นนั้น ฆกรรมเห็นว่าเราจะต้องให้มีคณะที่ปรึกษาฆกรรม
 การที่จะให้ท่านทรงเรียกคนนั้นคนนั้นมาให้ได้ผลที่ท่านโดยที่ปรายมา
 ฆกรรมเห็นพ้องด้วย ฆกรรมเห็นว่าควรจะให้มีความที่ปรึกษาสำหรับที่
 อยุ่ปรึกษาหารือในกิจการบางอย่าง ซึ่งท่านอาจจะเป็นประจำในฆกรรม
 นั้นเป็นประจำในทันที ด้วยเหตุนี้ฆกรรมเห็นว่าควรที่จะเรียกชื่ออย่างไรก็ตามแต่
 ฆกรรมเห็นว่าควรที่จะมีที่ปรึกษาสำหรับพระมหากษัตริย์ด้วย

นายโชติ คุ่มพินธุ์ : ข้าพเจ้านั้นเห็นว่าควรจะมีรัฐมนตรี ก็โดยเหตุ
 นี้ เราได้มอบอำนาจให้พระมหากษัตริย์มีอำนาจมาย ๒๓. อำนาจบริหาร
 อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจตุลาการ หน้าที่ ๆ ใด ๆ ซึ่งรัฐบาลต้อง
 ๒๕ คน เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านก็ควรที่จะได้รู้ได้เห็น คือเจตนาพระมหา
 ฆกรรมก็ปรึกษาแต่เพียงคณะรัฐบาล เป็นของธรรมดาเหตุอันว่าความ
 เห็นแก่ตัว เมื่อไปปรึกษารัฐบาล รัฐบาลก็ย่อมให้เหตุผลที่เป็นประ
 เด็นกัน เป็นของธรรมดา ถ้าเราคนกลางชนฆกรรมรัฐมนตรีได้
 ฆกรรมเห็นว่าสิ่งใดควร สิ่งไรไม่ควรแล้ว นี้แหละข้าพเจ้าจึงขอ ให้ท่านเห็นว่า
 มีที่ปรึกษาอย่างยิง ถึงฆกรรมรัฐบาลเองตามกระทรวงทบวงกรมก็ยังมี
 ที่ปรึกษาเหมือนกัน เหตุใดแต่ตามกระทรวงทบวงกรมเราจึงจำให้มี
 ฆกรรม พระเจ้าแผ่นดินจะไม่ให้มีที่ปรึกษาไปบ้างหรือ ส่วนอำนาจที่พูดว่า

อภิรัฐมนตรีควรจะให้อำนาจแก่ โคนัน เมฆคงวรมณ์ กับฉะเพาะ เหมะยัง ใ
คำปรึกษา ข้าราชการมีความเห็นเพียงเท่านี้

พระยาศรีธรรมราช : ข้าพเจ้าเห็นว่ากรมอภัยรัฐมนตรี แต่
ข้าพเจ้าจะเสนอปรญัตติที่ตกลงว่าจะชื่อเป็นองคมนตรีอย่างไร แต่เพราะเหตุ
ใดที่ข้าพเจ้าเห็นว่ากรมอภัย มีชั้นสำคัญ เห็นจะเรียกว่าข้อเท็จจริง คือพระเจ้า
แผ่นดินโดยปกติต้องปรึกษาองคมนตรี แต่บางกรณีพระเจ้าแผ่นดินต้อง
ทำสังฆคณิศรกับองคมนตรี ยกตัวอย่างว่า กฎหมายที่รัฐบาลจะเสนอผ่านสภา
เขาไป ท่านจะเอาได้หรือไม่ดี ถ้าท่านไปถามรัฐมนตรีว่าจะเอาได้หรือไม่ได้
ท่านก็เท่ากับไปปรึกษาคณะที่เสนอกฎหมาย แต่ถ้าจะให้ท่านทราบเรื่องคดี
ก็แปลว่าท่านต้องการที่ปรึกษาที่ดี เพราะฉะนั้นจึงควรบอกชื่อของบางคราว
ในรัฐธรรมนูญที่ท่านมีอำนาจที่มีสภาหรือเลือกต่างสภาได้ ท่านจะไปปรึกษา
ใครว่าถึงเวลาหรือยัง รัฐบาลควรจะบอกหรือช้อย เพราะฉะนั้นต้องมีที่ปรึกษา
ไว้ แต่ที่ปรึกษานี้กระผมคิดว่าควรจะมีท่านของคณะรัฐมนตรี ของอังกฤษ ไม่มี
หน้าที่บริหารการใด ๆ นอกจากเป็นที่ปรึกษาโดยพระราชอำนาจก็เท่านั้น

พ.ต.หลวงสวัสดิทธานุการ : ผมเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมี
อภิรัฐมนตรี นอกจากนั้นกระผมยังเห็นเคยไปขออำนาจกรมส่งทางคณะ
หรือสภาหนึ่งด้วย แต่ว่าการที่เราจะให้ปรึกษาเพียง โคนัน ในทางปฏิบัติ
แบ่งกันว่าควรจะให้พระราชอำนาจพระมหากษัตริย์เพียงใด ถ้าหากว่า
ไม่ให้พระราชอำนาจแก่ พระองค์แล้ว ก็ไม่จำเป็น ต้องมี อภิรัฐมนตรี หรือสภา
องคมนตรี เพราะเหตุที่ว่าปกติท่านเหมือนกับพวกสภาหนึ่งนอกสภา
คือไม่เข้าเทียบสภา แต่ถ้าหากว่าเรากระจายอำนาจให้มาก เมฆพวกร
อำนาจมีมาก ที่ปรึกษาก็สมควรต้องมี นอกจากอภิรัฐมนตรีซึ่งเป็นที่ปรึกษา
โดยใกล้ชิดแล้ว กระผมขอที่จะให้มีสภาองคมนตรีอีกต่างหาก ถ้าถ
มนตรีนั้นก็หมายความว่าเราจะเลือกนายกรัฐมนตรี หรือท่าน ผู้ใหญ่ ซึ่งได้โดย
ประโยชน์แก่ประเทศชาติมาแจ้งเข้าอยู่ในสภา เพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่พระองค์

LIART

พหุแบ่งเบ การระของพระมหากษัตริย์ นอกจากนั้นแล้วผู้หนึ่งอยู่ในหนังสือนี้จะมีผู้ซึ่งสมควรที่จะเขาอยู่ในสิ่งของคณนควรมนด้วย

นายสุวิชัย พันธุ์เกษมสุวิชัย : ข้าพเจ้าทึ่งว่าอภิวรฐมนตรีหรืออะไรในข้าพเจ้าไม่ปรารถนาที่จะพูดถึงเพราะว่าเวลานักอภิธรรมอยู่ที่ แต่ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะ เสนอข้อความ คิดเห็นว่า ข้าพเจ้า เห็น ด้วยในกรที่จะ ต้องมีบอวคโตบอวคตหนึ่งซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในโคตชิตของศพระมหากษัตริย์ ข้าพเจ้าจะเป็นสภาของคณนควรหรือคณนควรผู้รับมรดของไรเหล่านั้นก็ขมขมแต่แต่ ความ จำเป็นและ อำนาจหน้าที่ ข้าพเจ้าคิดว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจ นักบัญญัติ บริหารปกครองการถึง ๓ อำนาจ หรืออำนาจรัฐอำนาจของตนเอง ก็เมื่อให้พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจเหล่านั้นแล้วคณนควรก็จะให้พระมหากษัตริย์โดยทรงใช้พระราชอำนาจเหล่านั้นด้วยตามซึ่งขมขมและ รวบคอบบึง พระองค์ เองอาจจะ มีความ ปรารถนาที่จะต้องการทราบข้อเท็จจริงเหล่านี้ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าสภาใจสภาหนึ่งซึ่งใกล้ชิดพระมหากษัตริย์เป็นผู้ด้วยความเห็นในขณะนั้น ของศพระมหากษัตริย์ทรงประทับในฐานะเป็นประธานในที่ประชุมนั้น ก็จะได้ประโยชน์อันสมควรแก่ประเทศชาติ แล้วนอกจากนั้นยังมีความเห็น ใกล้ไกลกว่าในเวลานั้นอำนาจต่างๆ นั้น แต่ละอำนาจก็มีการกระทำต่างๆผ่านหรือละเมิดคือรัฐธรรมนูญหรือได้มีการกระทำอันเป็นการ ที่เรียก ว่าโดย ความ ปรมาทแต่เดิมหรือจึงใจเจตนาทำให้ประเทศชาติเสียหายแล้ว ไม่น่าสงสัยที่จะไปลงโทษในพระราชอำนาจเหล่านั้นได้ ข้าพเจ้าจึงขอเรียนถามว่าในอภิวรฐมนตรีนั้นบางครั้งอาจจะ มีอำนาจ...ก็กระทำกรไม่สมควร นั้นเป็นการนำมารวมความเต็มโทรนแก่ประเทศชาติอย่างไร ถ้าหากว่าประชาชนได้ร้องทุกข์หรือทุกข์แล้วด้วยผู้ใดอะไรเช่นนี้ พระมหากษัตริย์อาจจะทรงมอบหมายให้รัฐสภาพิจารณา ถ้าหากว่าเมื่อได้พิจารณาแล้วผลเป็นจริงแล้วคณนควร มีการเพิกถอน เรียกว่า วัลคยอคือหมายมีความว่าเรียกคณนควรนั้นเสีย ในกรณีนี้คณนควรตามอภิวรฐมนตรีได้ทำแต่โดย เอกอภิวรฐของ ประชาชนหรือ เขาเงิน ของ ชาติไปใช้ ด้วยเสียเป็นต้น

แต่ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าพงษ์เสด็จสวรรคตแล้ว พระราชชนนีสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อภิเษกสมรสกับเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ ซึ่งขณะนั้นยังทรงพระเยาว์ เพื่อองค์พระบรมราชชนนีอย่างสูงที่สุด เมื่อเสกสมรสกับเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์แล้ว พระราชชนนีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำพระยศของสมเด็จพระปกเกล้าพงษ์มาตั้งแก่เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ และตั้งนามว่าเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ ซึ่งภายหลังมาจึงทรงพระนามว่า สมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าพระยาพหลพลพยุหเสนาฯ

อย่างไรก็ดี ประเทศอังกฤษนั้น พระมหากษัตริย์ไทยจะ ยับยั้งคณะรัฐมนตรีก็ได้ เพราะฉะนั้นการตั้งคณะรัฐมนตรีนั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วยแต่จะเรียกว่าสภาอภิรัฐมนตรีหรือสภาอภิบาลแก่แต่ ข้าพเจ้าจะขอแก้ไขข้อข้อข้อ ข้อของท่านสมาชิกคนหนึ่งกล่าวว่าเป็นการเปลืองเงินเปลืองทองนั้น ถ้าหวั่นเรื่องเงินทองซึ่งเป็นเลือดเนื้อของประชาชน แต่ว่าเสียเงินเพื่อเป็น การป้องกันไม่ให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหนึ่งแล้ว เราคิดว่าพระเสีย ถ้าหากว่าเราเปลืองเงินโดยมิให้ประเทศชาติเสื่อมโทรมตกไปอยู่ในอำนาจของบุคคลบางหมู่บางคณะแล้วข้าพเจ้าเห็นว่าเราคิดว่าพระเสีย ถ้าเป็นเช่นนั้นแต่ประชาชนยินดี แทนที่จะเอาไปใช้อื้อยื้อยเสียแต่แล้ว นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญของประเทศไทยเรา ซึ่งร่างขึ้นใหม่ในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าพงษ์ก็ถือหลักของประเทศไทยว่าประเทศไทยนั้นเอาเป็น ดำเนินดำเนินกันต่อไปก็ คือข้าพเจ้าต้องการขยายให้พระบางคน...

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : คือ รัฐมนตรีจะมิหัดก็ไม่มี

นายสุวิชัย พันธุ์เกษม : ข้าพเจ้าต้องการให้เหตุผล ถ้าไม่ให้เหตุผลแล้วท่านประชาชน ก็ไม่ยกมือให้กับข้าพเจ้า

หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ข้าพเจ้าขอไปแจ้งแก่ประเทศอื่นเข้ามาประมวล

คือหมายความว่าจากต่างประเทศมาเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมายความว่าถ้าถึงที่หลายครั้งของตำแหน่ง ๑. คณะ ๒. เกษะ ๓. บุคคล ๓. ประการประมวลก็เข้ามาแล้วจะได้รัฐธรรมนูญที่ดีแล้ว แล้วในครั้งสุดท้าย หนังสือราชกิจจานุเบกษาจะให้มีบรรทัดต่าง ๆ และในหัวประมวลร่างนั้น ข้าพเจ้าก็เป็นกรรมการก็ด้วยผู้หนึ่งก็จะขอเอาข้อข้อเพื่อให้ท่าน

ไปได้ด้วยดี แต่ต้องชำนาญกว่าท่านจะให้มีอะไรบ้างสักแต่ต้องงานจะ
ช่วยกันวินิจฉัย เราช่วยกันคิดที่จะให้คนอื่น ไม่ใช่เห็นข้อดีหรือไม่ดีแต่จะยก
เลิก ข้าพเจ้ามีความเห็นสั้น ๆ ว่ามันบอกรหรือสภายกวิรูฒมนตรีหรืออย่าง

นายอินทร สิงหนิตร : ความจริงถ้าพูดด้วยความจริงกันแล้ว

ข้าพเจ้าก็ยังต้องเป็นอันมาก แต่เมื่อฟังไป ๆ เห็นว่าไม่ควรมีและของอันต้น
ว่าไม่ควรมีเป็นอย่างยิ่งก็เคย เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่า ข้าพเจ้าฟังเหตุผล
ที่ความแทบทุก ๆ คนที่ว่า ในทางที่ควรมีดี ไม่คุ้มค่าที่มันเคย อย่างสม่ำเสมอทุก
เมื่อนั้นคดีต่าง ๆ ว่าอภิวรูฒมนตรีนั้นจะทางที่จะให้คำปรึกษาโดยบริสุทธ์ภาคได้
แต่ให้วิรูฒนาจาออกก็ได้ซึ่งมันเกินไป แต่ไม่ใช่อย่างนั้น พระมหากษัตริย์
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระองค์ทรงใช้อำนาจเหล่านี้ ไม่ใช่ใช้อำนาจ

ดังดังเป็นของราษฎร ข้าพเจ้ายังไม่เห็นด้วยในข้อนี้ว่าโดยหลักอำนาจสูงสุด
อยู่ที่พระมหากษัตริย์ พระองค์ทรงใช้แทนราษฎรทั้งหลายในทางนิติบัญญัติ
โดยวิรูฒนาในทางบริหารโดยวิรูฒนา เพราะฉะนั้นพระมหากษัตริย์เป็นผู้

ทำอะไรไม่มีความคิด ไม่มีบาป เพราะฉะนั้นท่านทำอะไร คนเหล่านั้นต้องรับ
ผิดชอบ ถ้าในทางนิติบัญญัติแต่สภาผู้แทนรับผิดชอบ ในทางบริหารวิรูฒนา
รับผิดชอบ แต่พอขึ้นมาบังคับข้อหนึ่งว่าควรจะมีที่ปรึกษา ท่านสามารถผู้ปรึกษา

คนแรกเห็นว่าไม่ควรมีบอกแล้วว่าไม่คุ้มค่าที่ควรมีหรือไม่ควรมี เกียดกับ
เงินที่เสีย ในเมื่อมีกษัตริย์หรือไม่มี ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับสมเด็จพระเจ้า
ไม่คุ้มค่า เพราะเหตุว่าอำนาจของพระเจ้าแผ่นดินสามารถใช้อำนาจนิติบัญญัติ

คืออำนาจจะยับยั้งกฎหมายของสภาได้เป็นกฎหมายได้ถึง พระมหากษัตริย์
แล้วควรจะยับยั้งหรือไม่ เพราะเหตุว่ามีมากเหลือเกินในรายการประชุมนี้เท่าไร
ก็รู้เหตุผลอย่างไร ข้าพเจ้าคิดว่าในทางที่พระองค์จะหาอย่างนั้น ถ้าหากว่า

พระองค์จะทรงไปพูดกับใคร ข้าพเจ้าก็ไม่เห็นว่าจะพูดในทางที่กล่าวนั้นว่า
พระมหากษัตริย์กับใครพูดกับใครไม่ได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าพระองค์จะหาที่
พูด ๆ อย่าง เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่าในข้อนี้เห็นข้อดีก็ไม่ได้ด้วย

ท่านมาขอขงหนึ่งทว่าเมื่รัฐมาดลดาชยครุรงคณเฑียรฐมนครังจะ ปรีกษา กับบริ
 วิตชนประเทศประชาธิปไตยเขาปรีกษาทำเสกอันเสกนามนุร ึ่งภาผู้เสกพรหม
 เป็นคนทว่าดีเส็ง ในเสกถ้าดีคนนั้นเป็นนายกตั้งจะ เป็ได้หรือไม่ประ ชาเสก
 ผู้เสกพรหมจะ เป็นผู้ ที่ให้ความเห็นวคนไหนจะเป็นคน ที่ ดีเส็งดีพลักจะ เป็น
 นายกได้ เพราะฉะนั้นจะปรีกษาอภิวรฐมนครังเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ฉะนั้น
 เรื่องเสกดีไหนมากกว่า เพราะเหตุว่าภิวรฐมนครังตั้งเช่นเข้าไปในเสกแล้ว
 ไม่มีเสียงอย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าในเสกเข้าใจผิด การตั้งคนนายกฐมนครัง
 ไม่ใช่เอาเสียงบางคนแต่ไปว่าเขาคณนเขาคณน ไปที่ส่วนคนนั้นไม่ใช่ยกยงน
 ต้องเอาเสียงเสกถ้าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเมื่อตั้งแล้วไม่
 จำเป็นเลย นี้ข้าพเจ้าพูดแต่เพียงว่า อภิวรฐมนครังนั้นแต่เพียงอภิปรายเท่านั้น
 ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรมี ถ้าจะเคยไปตั้งบังคับบัญชาของกรรมการนั้นของ
 การบริหาร ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ควรมีเลย

ขุนประเสริฐศุกมาตรา : ปฏิญาณแต่จะพูดด้วยความจริง
 ใจ ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าจะไม่ควรมีอภิวรฐมนครังเพราะเหตุว่าถ้าเป็นเสกสภา
 ก็จะใช้เอาเสียงดังว่าใช้อำนาจไม่เป็น จะตั้งมีอภิวรฐมนครังขึ้นมาปกครอง
 ศักดิ์ย ๆ กันว่า พระมหากษัตริย์พระองค์เดียวจะถอดยุวมณเฑียร ๑ พระองค์
 เพราะเหตุว่าตามธรรมเนียมอย่างค้ำสาชกท่านเมื่อกันของปราชญ์บอกว่า ถ้ามี กษัตริย์
 ยุงยาก ช่ง พระมหากษัตริย์ จะใช้บัญญัติอื่น นอก เขียน ของ อภิวรฐมนครัง เช่น
 ในการตั้งนายกฐมนครังทางทิศทิศเขาปฏิบัตกศกษาวิชาเสกและดำรงปรีก
 ษาเสกราชกากร ใครวัดกจากันระฐมนครังวิชนนายกฐมนครัง ถ้าปรีกษากัน
 ทางไกลแล้วจะ ได้หรือ ขัดเท็จจึงนั้นนอกจากความเห็นด้วยทั้งไกล ๆ
 ต่างประเทศบอกได้ว่าพระเจ้าแผ่นดินไม่มีความผิด เพราะว่าในรัฐธรรมนูญ
 ได้วางนโยบายให้ท่านผู้ตั้งมีข้ออยู่แล้ว ศักดิ์ยเสกภาคนระฐมนครัง ท่าน
 ต้องตั้งข้อของกการหนึ่งเป็น ๔ ข้อ ยกเว้นพระมหากษัตริย์ ถ้ารวมกันเป็น ๔ ข้อ

เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าในการที่พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกหาใครก็ไม่ มี ที่ไหนห้าม แต่โดยที่ราชาเวระเพณีนี่ ที่ไหนก็มีทั้งปฏิบัติอยู่แล้ว แม้แต่ขอรับคดีศาลฎีกาข้าพเจ้าก็ไม่เห็นว่าที่ไหนไม่ให้พระมหากษัตริย์ปรึกษา แต่ไม่มีใครพูดถึงในที่นี้ และข้าพเจ้าก็ไม่เคยไปอยู่ในประเทศที่มีรัฐธรรมนูญโดยพระมหากษัตริย์แล้วที่ใช้จารีตประเพณีมากนัก ข้าพเจ้าเกรง แต่ ว่า หาก ว่า ถ้ามีกษัตริย์มนตรี บัญหาซึ่งยุ่งยากเพียง ๔ เด้า ๕ เด้า และดมของของทุกคนหรือดมของของพระมหากษัตริย์มันยุ่งยาก ถ้าคู่ประวัติศาสตร์ประเทศต่าง ๆ มีมากมาย จึงต้องอาศัยองค์กรต่าง ๆ อำนวย ๓ อย่างแบ่งทำไม่ เปรียบแบ่งเป็น ๔ ทำนาจเป็นที่ปรึกษาแนะนำอาจจะไปแนะนำที่ไหนก็ได้ ทางศาลทางบริหาร ทางนิติบัญญัติเราจะเห็นได้ว่าทำให้แนวรัฐธรรมนูญที่ราชอาณาจักรออกไปไม่ค่อยเหมาะสม ถึงแม้กษัตริย์มนตรีอาจจะแค่เพียงแนะนำก็ตาม

ใครจะทราบว่าจะแนะนำไปในทางไหนตามหลักการไม่ครบเลย จะทำให้การระดมความเห็นในปัญหาใหญ่ ๆ ทำให้บุคคลที่ปรึกษา มาก ข้าพเจ้าเชื่อในความสามารถและศรัทธาของขององค์กรทั้ง ๔ ที่เป็นต้นมือของประชาชนที่จะให้รัฐธรรมนูญมีกษัตริย์และมีอำนาจ ๓ อย่าง ประเทศจีนมีทั้ง ๕ อย่าง

ข้าพเจ้าไม่ชอบที่จะกล่าวถึงเพราะไม่ทราบแน่ ข้าพเจ้าไม่ชอบให้พระมหากษัตริย์ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของหลายคน ข้าพเจ้าจะกลายเป็นคนที่มิพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ไม่

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : หมดเวลาแล้ว อยากจะเลื่อนไปพิจารณาในวันศุกร์ตามที่นัดไว้ อันนี้หมดเวลาแล้ว เลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๕ นาฬิกา

คณะกรรมการพิจารณาการประมุขสภาจังหวัดธรรมนุญ

นายเกษม บุญศรี	นายเจริญ มั่นชวโร	ผู้ศรบรรยาย
รองผู้ว่าราชการ	นายประเสริฐ มีทมะตุมข	..
หลวงอังกษนาบุรีรักษ์	นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ	..
พ.อ. ถิ่น คำนงคภูมิเวท	นายสุรินทร์ ตัณฑกร	..
นายบุญแพง ทองดีจดี	นายสุรินทร์ จิตวกถัก	..
	นายศิริ มนต์โคโรเดศย์	..
	นางสาวธวัชรัตน์ สุ่มบุญ	..
	นายเล็ก จารุณี	..
	นางโสมเดชา ตัณฑกร	..
	นายพิพัฒน์ เถกะโงทิต	..
	นายสอง เคียวหงส์	..
	นางสาวฉันทนา ชาญมัย้อม	..
	นางสาวมานิต สดกกรมะ	..
	นายโชค คุปตะวาทิน	..
	นายอคม พตอยสังวาลัย	..
	นายประภัสร์ สันตามัย	..

นายหยุด แสงอุทัย
เลขาธิการสภาจังหวัดธรรมนุญ

ศรีธรรมมาธิเบศ
ประธานสภาจังหวัดธรรมนุญ

LIRT